

KINABLADET

NUMMER 98 · 2025

丹中杂志

TEMA – 75 ÅRS FORBINDELSER MELLEM DANMARK OG FOLKEREPUBLIKKEN KINA

INTERVIEW MED KINAS AMBASSADØR I DANMARK

LUKKER DANMARK NED FOR KINA?

KULTURELT SAMKVEM MED MANGE SUCCESER

GEOPOLITIK DEFINERER DE HISTORISKE FORBINDELSER

KINABLADET

Kinabladet udgives af
Dansk-Kinesisk Forening.
Medlemmer får tilsendt bladet gratis.

REDAKTION

Jørgen Delman
redaktionen@dansk-kinesisk.dk
Redaktionsgruppe:
Mette Brøndum
Cheni Marquard Foo
Kjeld Allan Thrane Larsen
Sørine Margrethe Laursen Seilund
Bo Ærenlund Sørensen
Bolette Thomsen
Tage Vosbein

DANSK-KINESISK FORENING

blev stiftet 25. januar 1999.
Dens formål er at være samlingssted
for alle med interesse for Kina samt
at formidle oplysning om Kina.
Vedtægter, indmeldelse og abonne-
mentstegning ved henvendelse
til sekretæren.

FORMAND

Kjeld Allan Thrane Larsen
kjeld.allan.larsen@gmail.com

SEKRETARIAT

Dansk-Kinesisk Forening
Jannie Ørsted Nielsen
E-mail: sekretariatet@dansk-kinesisk.dk

Merkur Bank 8401 1278623

MEDLEMSKONTINGENT

Medlemskab tegnes via foreningens
hjemmeside, hvor der er oplysninger om
vedtægter, indmeldelse og abonnements-
tegning: <https://www.dansk-kinesisk.dk/>

ISSN 1600-1273

CVR nr 26148391

Hjemmeside: www.dansk-kinesisk.dk

Layout: Mette Plesner

Forsidefoto: Sigurd Barrett og DR Symfoni-
orkestret mødte den legendariske skuespil-
ler Liuxiaolingtong i Folkets Store Hal i
Beijing 2005 (Foto: Det Danske Kulturcen-
ter i Beijing)

Tryk: Jørn Thomsen Elbo A/S

Med finansiel støtte fra
S. C. VAN FONDEN

Indhold

Leder: 75 år med Folkerepublikken

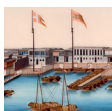
Af Redaktionen
Side 3

“Vi bør sætte pris på vores relationer”

TEMA

Interview med Kinas ambassadør.
Af Mette Brøndum og Kjeld Allan Larsen
Side 4

Danmarks og Kinas relationer – geopolitik har betydet alt

TEMA

Af Carsten Boyer Thøgersen
Side 10

Kina-Danmark – lukke eller fortsat holde døren åben?

TEMA

Af Jørgen Delman
Side 14

Anmeldelse: Guoxiao Lu – *Kærlighedens diskurs*

Af Louise Sonne Pedersen
Side 16

Kulturelt samkvem med mange succeser

TEMA

Af Eric Messerschmidt
Side 17

Anmeldelse: Mette Holm – *Det moderne Kina. Fra kejserdømme til kapitalisme*

Af Rune Helland Nielsen
Side 21

Hvordan Frankrig hjalp Kina med at opdage Amerika inden Columbus

Af Christian Havrehed
Side 22

Anmeldelse: Sidse Laugesen – *Min hardcore høne* 我的牛逼母鸡

Af Amalie Sofie Niegel
Side 26

Arrangementer

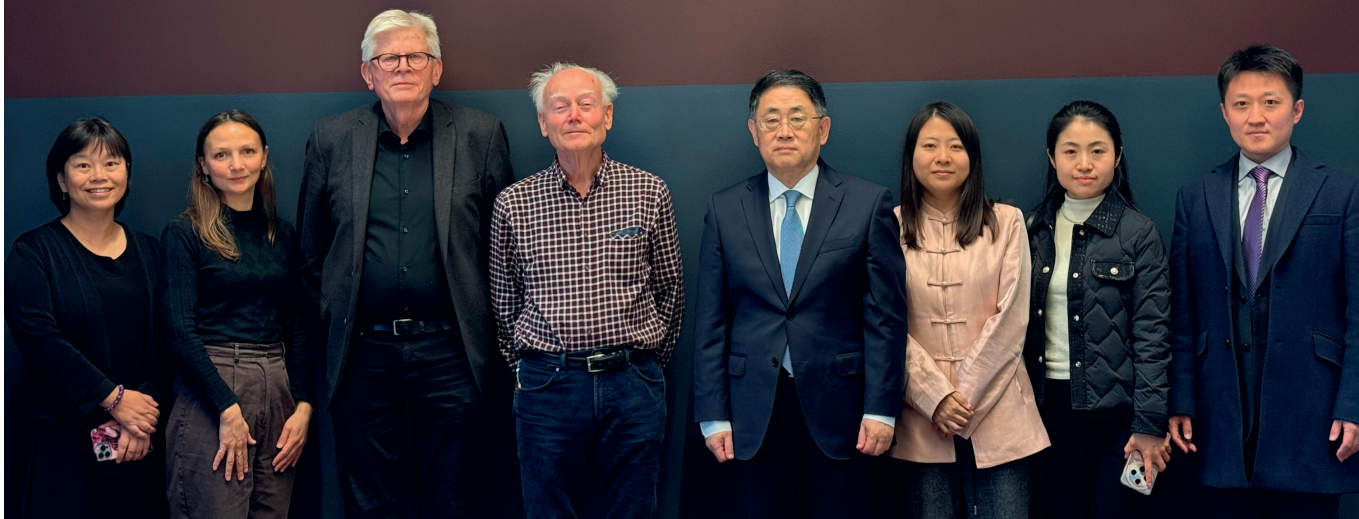
Side 28

丹中协会

DANSK-KINESISK FORENING

75 år med Folkerepublikken

Foreningens bestyrelse mødtes mandag den 10. marts 2025 med en delegation fra The Chinese People's Association for Friendship with Foreign Countries (CPAFFC). I midten ses Kjeld Allan Larsen, formand for Dansk-Kinesisk Forening, og Jiang Jiang, vicepræsident for CPAFFC (Foto: Dansk-Kinesisk Forening)

Danmark har haft relationer til Kina i flere hundrede år. Gennem de seneste 75 år er Kina kommet tættere og tættere på, først og fremmest på grund af revolutionen inden for transport- og kommunikationsmidler. Hvor tit har vi ikke hørt kolleger, venner, og familie sige: ”Jeg har lige været i Kina!” eller ”jeg er på WeChat!”

Kina er vokset i de 75 år – befolkningsmæssigt og økonomisk. Kina har åbnet sig og igangsat en udvikling, først i Kina og siden på globalt plan, som ingen drømte om, da ambassadør til Kina, Alexis Mørch, afleverede Danmarks officielle anerkendelse af Folkerepublikken Kina til Mao Zedong i maj 1950.

Inden dette nummer udkommer, har vi i Danmark netop haft mulighed for at se *Ne Zha 2*, som er den første film, som ikke kommer fra Hollywood, hvor billetindtægterne har oversteget mere end to milliarder dollars. Kina er ikke blot ved at etablere sig som en politisk og økonomisk stormagt, men også som en kulturel stormagt.

Samtidig er Søren Kierkegaards samlede værker ved at blive oversat til kinesisk. Danmark har også en stærk kulturel kapital at ’handle’ med.

For danskere har Kina næsten altid været gjort af drømme – om samkvem, om samhandel, om at tjene penge, en gang om en alternativ samfundsmodel, som kunne inspirere og måske efterlignes, om rejser, om Østens mystik – som det hed med et orientalistisk begreb engang.

Men der er også kritik. Mange danskere ser Kina som et autoritært styre, et diktatur der undertrykker den kinesiske befolknings grundlæggende menneskerettigheder.

Endelig er der danskere der først og fremmest er interesserede i at vide mere om Kina.

Med bagtæppe i Kinas fænomene udvikling og i de meget modstridende opfattelser af Folkerepublikken Kina stræber vores forening gennem arrangementer og i *Kinabladet* efter at forholde sig kritisk granskende til, forklare og formidle, hvad der sker i Kina, i forholdet mellem Danmark og

Kina samt mellem Kina og verden.

Vores fokus i *Kinabladet* er på læsere, som vil vide mere om Kina og tage stilling på et oplyst grundlag.

I dette nummer sætter fire artikler lup på forholdet mellem Danmark og Kina. Anledningen er netop 75-året for etableringen af de officielle relationer mellem Danmark og Folkerepublikken. Vi bruger den til at reflektere over forholdet mellem Danmark og Kina.

To af artiklerne analyserer de historiske og aktuelle forbindelser. I et interview med den kinesiske ambassadør, Wang Xuefeng, får vi det officielle kinesiske syn på relationerne, men også et indblik i, hvad en kinesisk ambassadør laver i sin fritid. Endelig ser vi på det kulturelle samarbejde mellem Danmark og Kina. Nysgerrigheden over for den andens kultur er en væsentlig byggesten i det dansk-kinesiske samkvem.

Dertil kommer masser af andet godt læsestof. God læselyst!

Redaktionen

Kinas ambassadør: “Vi bør sætte pris på vores relationer”

AF METTE BRØNDUM OG
KJELD ALLAN LARSEN

Wang Xuefeng, Den kinesiske Folkerepubliks ambassadør til Danmark, har i anledning af 75-året for diplomatiske relationer mellem Kina og Danmark indvilliget i at give dette interview. En solrig fredag eftermiddag i marts mødte Kinabladet en imødekommande og smilende ambassadør i residensen i Hellerup.

Kinabladet er meget glad for at kunne få dette interview. Til en start vil vi gerne lægge ud med at høre lidt om Deres personlige baggrund.

Lad mig allerførst udtrykke en varm velkomst til formanden for Dansk-Kinesisk Forening og til jer begge som repræsentanter for Kinabladet. Og lad mig benytte muligheden for at understrege, at et interview som dette er vigtigt på dette tidspunkt, så vores danske venner kan kende den lange historie mellem vores to lande og befolkninger. Som den internationale situation ser ud nu, bør vi sætte pris på vores relationer. Vi er gode venner og arbejder godt sammen på mange områder.

I juli 2024 havde jeg den store ære at blive udnævnt til Kinas ambassadør til Danmark af præsident Xi Jinping. 2024 var 75-året for grundlæggelsen af Den kinesiske Folkerepublik, og i år er det så 75-året for dansk-kinesiske diplomatiske relationer.

Det er mig en stor ære at være Kinas ambassadør til Danmark på et så særligt tidspunkt, og jeg tror på, at

med stor ære følger endnu større ansvar. Jeg vil gøre mit yderste for at samarbejde med den danske side, inklusive Dansk-Kinesisk Forening, for at arbejde for en vedvarende og sund udvikling af kinesisk-danske relationer til fordel for vores to nationer.

Hvad er Deres indtryk af Danmark indtil nu? Har noget overrasket?

Min kone og jeg har boet i Danmark i otte måneder nu, og vi er faldet ret godt til. Vi nyder virkelig vores tid her i landet. Vi er især imponerede af dansk kultur og historie, som jo kommer til udtryk i for eksempel kongelige slotte, borge, museer, gallerier osv. Vi har besøgt mange historiske seværdigheder i vores fritid, og der er stadig meget mere, vi vil udforske.

Vi sætter også pris på den grønne livsstil, som Danmark står for. Lige-

Efter sin universitetsuddannelse arbejdede Wang Xuefeng 王雪峰 først i sekretariatet i Den Nationale Folket Kongres' Stående Komité. Hans diplomatiske karriere startede som generalkonsul i Kolkata, Indien. Derefter to udstationeringer som ambassadør i hhv. Samoa og Botswana. Wang Xuefeng er født i 1966 og gift med Tong Xin, som han mødte, da de begge læste engelsk på universitetet i Nanjing.

som Kina omtales Danmark ofte som ”cyklernes kongedømme”, og min kone og jeg har hurtigt vænnet os til at cykle rundt i byen.

Vi nyder også virkelig at lære det danske folk at kende og at blive venner med nogle af dem. Udefra kan danskerne synes lidt reserverede, lidt som det danske vejr, der hverken er for varmt eller for koldt – men når de åbner deres hjerter for én, kan man se stearinlysene brænde derinde – vældig varmt og hyggeligt. Og nu vi taler om hygge, så er hygge og hjertevarme noget, vi nyder meget. Det har hjulpet os gennem den lange nordiske vinter og ind i det smukke forår nu.

Hygge er ikke bare et cool ord, det er også en livsstil her. Vi møder alle svære ting på vores vej, men ved fælles hjælp og samarbejde kan vi holde hjerterne varme. Det er virkelig en enestående side af den danske levemå-

“Hygge er ikke bare et cool ord, det er også en livsstil her. Vi møder alle svære ting på vores vej, men ved fælles hjælp kan vi holde hjerterne varme. Det er virkelig en enestående side af den danske levemåde.

Wang Xuefeng, Kinas ambassadør til Danmark

de. Vi har været inviteret til mange middage hos danske venner, og når man så sidder 4-5 mennesker og spiser i stearinlysets skær, tænker jeg: Dét her er hygge! Når jeg *føler* venskab og kærlighed mellem mennesker, og ikke bare en høflig relation til en kinesisk ambassadør.

Hvad med overraskelserne?

Jeg havde tænkt på Danmark som eventyrenes land, så vinteren var overraskende kold og mørk. Jeg havde ikke forestillet mig, at det kunne være så mørkt klokken tre om eftermiddagen! Men fra november til februar vænnede vi os til det, og det var jo ikke så hårdt, at vi ikke kunne klare det.

Et kig ind i en ambassadørs liv: Må vi høre om nogle interessante ting fra den forgangne uges program?

I de sidste to uger har jeg været vært for en delegation under viceminister Lu Kang fra Den Internationale Afdeling under KKP's Centralkomité. Det var vores første besøg på viceminister-niveau i Danmark i år. Viceminister Lu havde meget konstruktive møder med den danske miljøminister (Magnus Heunicke, red.), med Udenrigsministeriets departementschef og med danske studerende og forskere.

Der har også været besøg af Det Kinesiske Folks Selskab til Venskab med

andre Lande (CPAFFC), som I jo har mødt (til et lukket arrangement i Dansk-Kinesisk Forening i marts - red.). I 75-året for de dansk-kinesiske relationer vil besøg som disse hjælpe vores bilaterale relationer fremad.

En anden spændende ting fra de seneste uger var, at min kone og jeg var værter for et arrangement på vores ambassade i anledning af Kvindernes Internationale Kampdag – som i parentes bemærket blev skabt i København i 1910. Vi inviterede kvindelige venner fra forskellige sektorer i det danske samfund, fra diplomatiet og fra det kinesiske samfund i Danmark. Kina har altid værdsat kvinders rolle, og i Kina fejrer vi Kvindedagen hvert år.

Interviewet her finder jo sted i anledning af 75-året for de dansk-kinesiske diplomatiske relationer. Hvad er nogle af nøgleordene for de dansk-kinesiske relationers historie?

I de sidste 75 år har venskabet mellem Kina og Danmark haft dybe rødder i de to folks hjerter med frugtbare resultater og konkrete fordele for begge folk. Det, som vores to lande har, er et omfattende strategisk partnerskab (se andre artikler i dette temanummer), det eneste af sin art mellem Kina og et nordisk land. Derfor har jeg valgt 'omfattende', 'strategisk' og 'partnerskab' som nøgleord for de sidste 75 års kinesisk-danske relationer.

Først 'omfattende': Siden etableringen af de diplomatiske forbindelser har Kina og Danmark engageret sig i et omfattende, flerstrengt og helhedsorienteret samarbejde med høje standarder. Der har været hyppige udvekslinger på højt niveau mellem de to lande. Kinas præsident Xi Jinping mødtes tre gange med den daværende danske statsminister Lars Løkke Rasmussen (2015, 2016 og 2017, red.), og

dronning Margrethe II besøgte Kina to gange (1989 og 2014, red.). Økonomisk har de to lande været dybt integrerede. Mere end 500 danske virksomheder investerer i over 1.300 projekter i Kina i et bredt spektrum af forretningsområder, herunder medicinalindustrien, shipping og fødevarer.

Vore mellemfolkelige og kulturelle udvekslinger har også blomstret. H.C. Andersen, eventyrenes danske mester, har alle kinesere hørt om, og det Sino-danske Center for Forskning og Uddannelse i Beijing (SDC) fungerer som en platform for udvekslinger mellem studerende, forskere og eksperter. Derudover er de to pandaer Xing Er og Mao Sun i Københavns Zoo meget elskede i Danmark som symboler på venskabet mellem vores to nationer.

Vores relation dækker altså mange forskellige sektorer, ikke bare økonomi og handel. Politisk har vi forbedret vores politiske tillid. For få dage siden talte jeg med en kollega, som arbejder i den kinesiske FN-mission i New York, og jeg ved, at der er tætte forbindelser mellem de danske og kinesiske delegationer der. Danmark er jo medlem af FN's Sikkerhedsråd nu, og med forbogstaverne C og D (China and Denmark) sidder vi lige ved siden af hinanden i Sikkerhedsrådet!

Det andet nøgleord er 'strategisk'. På trods af det omskiftelige internationale landskab har Kina og Danmark konsekvent støttet hinanden i at beskytte deres kerneinteresser. Danske ledere har gentagne gange bekræftet deres forpligtelse til ét-Kina-politikken, og Kina har støttet Danmark i at spille en mere betydningsfuld rolle på verdensscenen, såsom i EU og FN's Sikkerhedsråd.

Den sunde og stabile udvikling af det kinesisk-danske forhold er et bevis på

forholdets modenhed, stabilitet og modstandsdygtighed. Samtidig har vores relationer fået en stigende strategisk betydning, der rækker ud over det bilaterale. Begge parter støtter multilateralismen og er fortalere for frihandel og for en åben verdensøkonomi. Begge parter føler sig forpligtede til at håndtere globale udfordringer såsom klimaforandringer og fattigdomsreduktion gennem internationalt samarbejde. Kina og Danmark har opretholdt et tæt samarbejde i multilaterale fora, herunder FN.

Det tredje nøgleord er 'partnerskab'. Kina og Danmark er partnere baseret på gensidig respekt og gensidige fordele. Danmark var et af de første vestlige lande til at anerkende Folkerepublikken Kina. Kina er Danmarks fjerdestørste handelspartner og har i mange år været Danmarks største handelspartner i Asien.

Vores to lande har i fællesskab lanceret et Grønt Fælles Arbejdsprogram (Green Joint Work Programme), som vil holde det kinesisk-danske partnerskab tidssvarende og gøre det mere innovativt, grønnere og stærkere. Vi ser frem til at arbejde sammen med Danmark for at skabe ny fremdrift i vores partnerskab fremover.

Ser De nogen udfordringer i det dansk-kinesiske forhold?

Det internationale landskab er under forandring, så vi skal fortsætte med at behandle hinanden som partnere og med at kommunikere og samarbejde for en fælles forståelse. Der er falske informationer og rygter i omløb, hvor Kina ikke anskues som en partner. Dét

er ikke gunstigt for relationen, ikke for nogen af parterne. Jeg mener dog, at potentialet i vores samarbejde så langt opvejer udfordringerne. Til eksempel markerer 2025 også 50-året for forholdet mellem Kina og EU, og her kan både Kina og Danmark bidrage til det kinesisk-europæiske samarbejde.

Nogle nøgleord for de nuværende relationer?

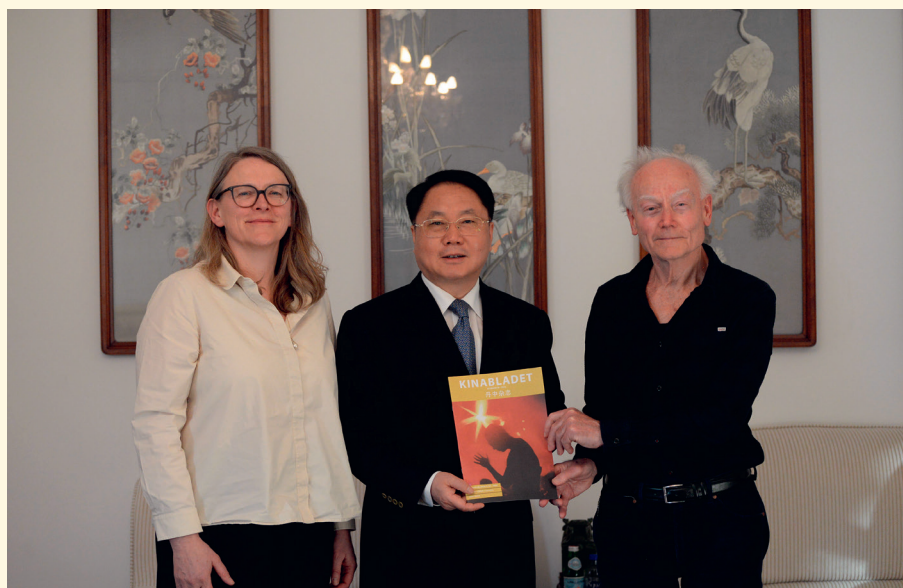
Jeg mener, at det nye nøgleord er 'grøn'. For tredive år siden besøgte jeg Danmark med en delegation fra Kinas Nationale Folkekongres. Jeg blev dybt imponeret over Danmarks smukke øko-miljø. De danske ambitioner og succeser inden for den grønne omstilling har inspireret resten af verden og tjener som et levende bevis på, at økonomisk vækst og grøn omstilling ikke er modsætninger.

Sidste år afholdt Kinas Kommunistiske Partis 20. Centralkomité sit tredje plenarmøde, hvor behovet for at fremskynde en omfattende grøn omstilling af økonomisk og social udvikling blev understreget. Det blev også prioriteret at fremme økologisk bæredygtighed, ressourcebevarelse og en grøn lav-kulstof udvikling. Kina forbliver forplig-

tet på grøn udvikling og en omstilling til lav-kulstof udledning. Vi vil arbejde målrettet på, at vores CO₂-udledninger topper før 2030 og på at opnå CO₂-neutralitet før 2060.

Kina har opbygget verdens største og mest udviklede industrielle forsyningskæder for nye energiformer og leverer 70 procent af verdens solcellemoduler samt 60 procent af det globale udstyr til vindkraft. Disse produkter har høj standard og yder betydelig støtte til den grønne udvikling og klimainsatserne globalt. Den grønne omstilling er en igangværende proces. Vi er glade for at kunne trække på Danmarks og andre landes værdifulde erfaringer og på den måde bidrage til Kinas grønne omstilling samt udviklingen af en grøn økonomi.

Det kinesisk-danske 'Grønne Fælles Arbejdsprogram' fra 2023 fastsatte prioriteterne for det fremtidige bilaterale samarbejde. Vi ser frem til at styrke udvekslinger og gensidige læringspotentialer med Danmark under dette program, især inden for områder som klima og energi, miljø og vandressourcer, maritime anliggender og landbrug. Sammen vil vi yde større bidrag til den globale grønne omstilling.

Ambassadør Wang Xuefeng, her med næstsidste nummer af Kinabladet, flankeret af Mette Brøndum og Kjeld Allan Larsen fra Kinabladets redaktion. (Foto: Den kinesiske ambassade i Danmark)

I den nuværende geopolitiske situation er Danmark officielt blevet mere kritisk over for Kinas globale rolle som økonomisk, teknologisk og sikkerhedsmæssig aktør. Sammen med EU har Danmark indført ret strenge regler for screening af udenlandske investeringer, videnskabeligt samarbejde osv., hvilket især har haft konsekvenser for Kina. Hvad er Deres reaktion på disse restriktioner?

Det, I nævner, handler grundlæggende om, hvordan Kina og Danmark opfatter hinanden, og hvordan de karakteriserer deres forhold. Er Kina og Danmark venner, partnere, konkurrenter eller endda rivaler?

Kina værdsætter sit forhold til Danmark og mener fuldt og fast, at vores to lande bør være partnere, ikke rivaler. Det, der bør kendetegne vores bilaterale relationer, bør være samarbejde og ikke fremmedgørelse. Der er ingen grundlæggende interessekonflikter eller geopolitiske spændinger mellem Kina og Danmark. Kina har aldrig gjort noget, der skader Danmarks interesser. Tværtimod har vi altid handlet i en ånd af gensidig respekt og ligeværdighed og har aktivt fremmet de bilaterale relationer på en samarbejdsvillig og åben måde. Det er ubestrideligt, at Kina og Danmark er forskellige hvad angår både historie, kultur, samfundssystem og udviklingsniveau.

Forskellene til trods kan vi altid finde fælles fodslag og hjælpe hinanden med at lykkes. Det er dét, vi har gjort i årtier, og det er grunden til, at forholdet mellem Kina og Danmark har udviklet sig stabilt gennem de sidste 75 år. Et stærkt forhold mellem Kina og Danmark er ikke blot en fælles ambition for vores to befolkninger, men også en fundamental interesse for begge vores lande.

Sammen kan vi yde betydelige bidrag til forholdet mellem Kina og

EU samt til fred og velstand i verden. Det bilaterale samarbejde, du nævnte, inden for områder som økonomi, handel, videnskab og uddannelse er i sin essens gensidigt fordelagtigt og har bragt konkrete fordele til både kinesere og danskere.

I 75-året for de diplomatiske relationer mellem Kina og Danmark og i en mere kompleks og udfordrende verden er det vigtigere end nogensinde, at vores to lande fornyer engagementet i vores bilaterale relationer, fortsætter med at betragte hinanden som partnere og bidrager til et sundt og stabilt forhold mellem Kina og Danmark.

Endelig nogle nøgleord til forventninger for de fremtidige relationer: Hvor bevæger de dansk-kinesiske relationer sig hen de næste 3-4 år?

Nøgleordene for fremtiden for de kinesisk-danske relationer er 'samarbejde' og 'muligheder'. Kina vil løfte sin reformpolitik og sin åbning mod omverden til et højere niveau, hvilket er dét, som holder den kinesiske økonomi dynamisk.

I juli 2024 udarbejdede KKP's 20. Centralkomité's tredje plenarmøde systematiske planer for at øge reformarbejdet og derved fremme kinesisk modernisering yderligere. Der blev fremlagt over 300 væsentlige reformtiltag, der skal implementeres inden for de næste fem år.

I marts i år afsluttede Kina sine 'To Sessioner' med et vækstmål på omkring 5 procent for 2025. Kina vil målrettet styrke forbruget, udvikle nye produktivkræfter, åbne yderligere op og stabilisere udenrigshandel og investeringer. Alt dette vil ikke kun føje stærk drivkraft til Kinas økonomiske og sociale udvikling, men også skabe enorme muligheder for lande verden

over, herunder Danmark.

Kina har et enormt forbrugermarked og en voksende mellemindkomstgruppe. Det betyder stigende efterspørgsel efter gode og innovative produkter, hvilket skaber store forretningsmuligheder for danske virksomheder inden for områder som sundhed, forbrugsvarer og teknologi. Vi ser frem til at se flere danske virksomheder blomstre på det kinesiske marked, ligesom Mærsk, Novo Nordisk og mange andre danske virksomheder har gjort i årtier.

Mulighederne findes ikke kun inden for økonomi og handel. Vi vil bruge 75-året for vores diplomatiske relationer som en anledning til at styrke vores engagement på højt niveau og til at fremme brede samarbejder også – herunder i multilaterale fora, da vi begge er medlemmer af FN's Sikkerhedsråd – samt til at intensivere udvekslinger mellem vores befolkninger.

Jeg håber og tror, at når vi om fem år fejrer 80-året for vores bilaterale bånd, vil vi nyde endnu større samarbejde og venskab samt have ydet endnu flere bidrag til verden.

“Relationerne mellem Kina og Danmark har fået en stigende strategisk betydning, der rækker ud over det bilaterale. Begge parter støtter multilateralismen og er fortalere for frihandel og for en åben verdensøkonomi. Begge parter føler sig forpligtede til at håndtere globale udfordringer såsom klimaforandringer og fattigdomsreduktion gennem internationalt samarbejde.

Wang Xuefeng, Kinas ambassadør til Danmark

Danmarks og Kinas relationer – geopolitik har betydet alt

AF CARSTEN BOYER THØGERSEN

Handel, samarbejde og statsbesøg er med til at fortælle historien om 75 års diplomatiske og økonomiske relationer mellem Danmark og Kina. Skal vi forstå udviklingen af relationerne, må vi have øje for geopolitiske skift.

Lørdag den 24. juni 1950 overrakte Danmarks nye ambassadør i Kina, Alexis Mørch, sine akkreditiver til Kinas leder, formand Mao Zedong, under et møde i lokaler på Peking Hotel, som Kinas nye regering på det tidspunkt brugte til officielle møder. Den danske gesandt var rejst til Beijing fra Shanghai, hvor Danmark siden 1935 havde haft sin legation (ambassade), og hvor Mørch havde været chef siden 1946.

Dagen efter startede Korea-krigen og ændrede geopolitikken i Østasien. Geopolitik var før 1950 afgørende for Danmarks relationer med Kina og fortsatte med at være det efter 1950.

1260 til 1950 - ad søvejen til Kina

Silkevejen havde været brugt siden Han dynastiet (fra 206 f.v.t – 220 e.v.t.) og var den rejs rute, som Marco Polo fulgte fra Venedig til Kina i 1260'erne. I 1500-tallet mistede Silkevejen sin betydning. Den europæiske udvikling inden for skibsbygning og navigation gjorde det nu muligt for europæerne at tilbagelægge længere og længere afstande på det åbne hav, og skibsfarten åbnede nye ruter til Østasien.

I 1616 blev Dansk Ostindiske Kompagni oprettet med eneret på dansk handel med Asien ad søvejen. Kompagniet erhvervede en handelsstation i Trankebar i Indien, der sene-

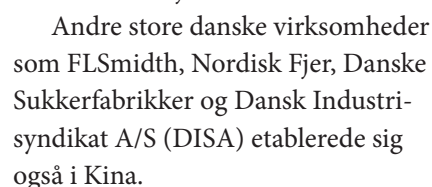
Det danske og andre internationale faktorer (handelsstationer) i Canton i 1805 (Wikipedia Commons, ukendt kinesisk kunstner)

re blev anløbshavn for danske skibe på vej videre mod Østasien. I 1676 ankom det allerførste danske skib *Fortuna* til Fuzhou i Fujian provinsen.

Halvtreds år senere, i 1730, ankom det andet danske skib til Kina. I de følgende 100 år sejlede mere end 130 danske skibe til Kina fra Danmark. Alle skibe tilhørte det nystiftede Dansk Asiatiske Kompagni, og de anløb kun Canton, den eneste åbne handelsby i Kina. Det var gode tider med stor indtjening for dansk import af te, silke og porcelæn fra Kina. I 1834 vendte det sidste skib, *Frederik Den Sjette*, tilbage til København. Konkurrencen fra britiske rederier, der bragte indisk opium til Kina, var

De danske gesandter havde under

I 1900 begyndte Dansk Østasiatisk
Kompagni med russisk støtte at op-

Frem til 1971 fastholdt store danske virksomheder og Danmarks regering kontakten til Kina. I 1957 underskrev en dansk handelsdelegation under et besøg i Beijing en ny og bredere handelsaftale med Kina, og samhandlen steg markant i de følgende år. Fra 1957 åbnede Kina halvårslige handelsmesser i Canton, som blev flittigt besøgt af danske handelshuse i

Hongkong. I 1960 besøgte kirkeminister Bodil Koch som den første danske minister Kina, i 1965 aflagde en dansk handelsminister sit første besøg i Kina, og samme år blev der afholdt en dansk industriudstilling i Beijing og en endnu større industriudstilling i Beijing i 1967 – midt under kulturrevolutionen.

1972 til 1989 – gyldne år

Den amerikanske præsident Richard Nixons besøg i Kina i februar 1972 var et geopolitisk jordskælv og betød genoptagelse af kontakt på højeste niveau mellem USA og Kina. I 1971 var Folkerepublikken Kina blevet medlem af De Forenede Nationer, og mange nye lande optog diplomatiske forbindelser med Kina. USA ophævede sin tyve år gamle handelsembargo over for Kina, og bred international handel med Kina blev det normale.

Det havde dansk erhvervsliv med Østasiatisk Kompagni i spidsen, Nordens største virksomhed, ventet længe på. Allerede i december 1971 etablerede ØK et lille repræsentationskontor på Peking Hotel. Ni danske ministre besøgte Kina i 1970'erne. I 1974 var statsminister Poul Hartling den første vestlige regeringschef, der aflagde et officielt besøg i Folkerepu-

Anders Fogh Rasmussen modtages af Shanghais Bystyre under sit statsbesøg i Kina, oktober 2008. Bag Statsministeren ses ambassadør Jeppe Tranholm-Mikkelsen, og til højre for ham Carsten Boyer Thøgersen, som var generalkonsul i Shanghai (Foto: Forfatteren)

blikken Kina, og i 1979 var dronning Margrethe det første vestlige statsoverhoved, der aflagde et statsbesøg i Kina.

Da Kina i december 1978 indledte sin økonomiske reformpolitik, var dansk erhvervsliv allerede i fuld gang. Østasiatisk Kompagni udvidede sit repræsentationskontor i Beijing, og udenrigsministeriet udstationerede sin første handelsattaché på ambassaden i Beijing.

Da Kina i 1981 blev optaget på OECD's liste over udviklingslande, indledte DANIDA et omfattende samarbejde med de kinesiske myndigheder. Danmark ydede i perioden frem til 1991 fem statslån for et samlet beløb på 3 milliarder kroner til Kinas modernisering.

De danske statslån blev hovedsageligt givet til projekter inden for fødevarer-, energi- og cementindustrien. For danske virksomheder blev de danske statslån en genvej til at etablere sig på det kinesiske marked og til at gennemføre projekter, der kunne tjene som reference til senere handel på kommercielle vilkår.

ØK varetog den kommercielle gennemførelse af de fleste statslån. Frem til slutningen af 1980'erne var næsten alle danske virksomheder, der eksporterede til det kinesiske marked, repræsenteret gennem ØK.

1970'erne og 1980'erne var en usædvanlig dynamisk periode for dansk handel med Kina, hvor danske regeringer havde et tæt samarbejde med dansk erhvervsliv. Danmarks samhandel med Kina blev tidoblet fra 1979 til 1987.

1990 til 2000 – danske virksomheder handler selv

Efter den kinesiske regerings indgreb mod demonstrationerne på Den Himmelske Freds

Plads den 4. juni 1989 standsede den danske regering nye statslån til Kina. Men det var geopolitikken, Berlinmurens fald i november 1989 og stagnationen i Kinas økonomiske vækst, der bidrog til, at Vestens og Danmarks fokus på Kina blev mindre efter 1989. Kina var ikke længere vigtig. Den danske eksport til Kina faldt i årene efter 1988 og nåede først i 1995 over niveauet fra 1987.

Fra 1992 begyndte væksten igen i Kinas økonomi, nu med tocifrede årlige vækstrater, og flere store og mellemstore danske virksomheder etablerede deres egne kontorer i Kina. Samtidig afviklede et ØK i krise sine handelsaktiviteter i Kina bortset fra to enkelte virksomheder. Den Kinaviden, ØK havde tilegnet sig gennem årtier, og ØK's dygtige danske og kinesiske medarbejdere blev spredt for alle vinde. Mange af de større danske virksomheder, der etablerede sig i Kina i 1990'erne, havde ikke samme markedskendskab og samme netværk i Kina som ØK og måtte starte fra grunden.

Investeringsfonden for udviklingslande (IFU) havde i 1986 etableret sig i Kina og blev en vigtig samarbejdspartner for både store og mellemstore danske virksomheder. IFU overtog delvist det danske tomrum, som ØK havde efterladt i forhold til løbende kontakt til centrale og regionale kinesiske myndigheder. I Kina blev det værdsat, når en offentlig dansk institution – en statsejet, men uafhængig investeringsfond – var medinvestor. Fra 1994 til 1996 fandt den første store bølge af danske investeringer i Kina sted. Det var overvejende de største danske virksomheder, der investerede.

I april 1998 oplevede Danmarks handel med Kina et tilbageslag. På et møde i FN's Menneskerettighedskomité i Genève fremlagde Danmark en resolution – uden støtte fra de store europæiske lande – der var kritisk

over for Kina. I de følgende to år skete der et markant fald i Danmarks eksport til Kina. Først i 2000 nåede dansk eksport til Kina tilbage til niveauet fra 1998. Undervejs havde Danmark mistet et vigtigt momentum på et ekspanderende kinesisk eksportmarked.

1990'erne var en periode, hvor den danske regerings støtte til dansk erhvervsliv i Kina for første gang i mange årtier var mindre. Da statsminister Poul Nyrup Rasmussen i 2000 besøgte Kina, var det 14 år siden, en dansk statsminister sidst besøgte Kina. Dansk erhvervsliv handlede selv på et kinesisk marked i hurtig udvikling.

2001 til 2018 – udvidet samarbejde

Kinas indtræden i Verdenshandelsorganisationen WTO i december 2001 åbnede yderligere det kinesiske marked, og mange mindre danske virksomheder etablerede sig i Kina.

Flere kinesiske studerende blev optaget på danske universiteter, kinesiske virksomheder begyndte at investere og etablere kontorer i Danmark. I 2005 blev Dansk Kulturcenter oprettet i Beijing, i 2007 blev Danmarks Innovationscenter etableret i Shanghai, og i 2008 blev den danske og kinesiske regering enige om at oprette Sino-Dansk Center (SDC), i Beijing. SDC er et samarbejde mellem alle danske universiteter og Kinas Viden-skabelige Akademis Universitet omkring forskning og uddannelse. Fra midten af 1990'erne åbnede Danmark nye diplomatiske repræsentationer i Kina med generalkonsulater i Shanghai (1994) og Guangzhou (1999). I 2005 blev konsulatet i Chongqing åbnet.

Danmarks politik over for Kina blev opdateret efter statsminister Anders Fogh Rasmussens besøg i Kina i februar 2004. Over 250 danske virksomheder havde da kontorer i Kina, en tidobling på 10 år, og danske

ressortministerier tog deres egne initiativer i forhold til Kina.

I oktober 2008 udarbejdede Udenrigsministeriet en "Handlingsplan for en styrket og fokuseret indsats i Kina". I samme måned underskrev statsminister Anders Fogh Rasmussen under sit andet besøg i Kina en fælles dansk-kinesisk erklæring om etablering af et "Omfattende strategisk partnerskab".

En ny bølge af danske investeringer i Kina fulgte i årene fra 2004 til 2008. I samme periode fordoblede Danmark sin eksport til Kina og næsten tredoblede sin import fra Kina. I 2008 blev Kina Danmarks største handelspartner inden for varehandel uden for Europa, og danske rederier blev den største udenlandske aktør på det kinesiske marked.

Det fulde potentiale i det dansk-kinesiske strategiske partnerskab blev yderligere udrullet, da Helle Thorning-Schmidt blev statsminister i 2011. Regeringen udarbejdede en detaljeret "Vækstmarkedsstrategi for Kina" i maj 2012, som blev fulgt op af stort set alle danske ministres besøg til Kina i de følgende år.

I 2015 var antallet af danske virksomheder med produktionsfaciliteter og salgskontorer i Kina over 500, en fordobling på ti år, og knap 5.000 danskere boede og arbejdede i Kina. I 2017 havde mere end 100 kinesiske virksomheder etableret kontorer i Danmark. I marts 2015 meldte Danmark sig som stiftende medlem af Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB), etableret på initiativ af Kina, og i 2017 underskrev Danmark og Kina en ny

Dronning Margrethe skridter æresgarden af sammen med Præsident Xi Jinping under sit besøg i Kina i 2014 (Foto: Xinhua/Xie Huanchi)

udvidet partnerskabsaftale i Kina.

Siden 2018 – geopolitik under Kina-USA rivalisering

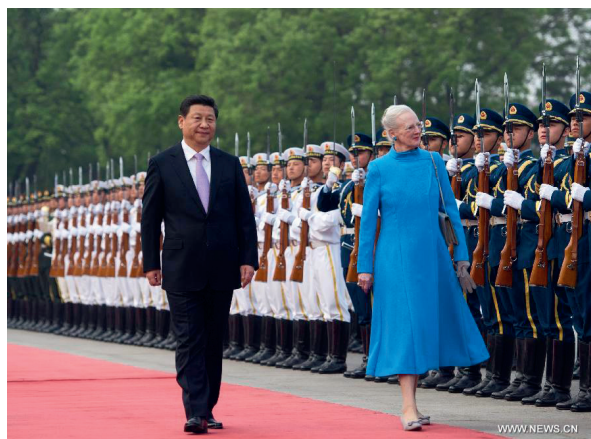
I december 2017 fastslog en ny amerikansk national sikkerhedsanalyse, at Kina udgjorde den største trussel mod USA. USA ændrede sin Kina-politik fra samarbejde gennem 45 år til konfrontation og lagde store toldtariffer på kinesiske varer. Kina havde forandret sig, sagde man i USA.

I årene efter 2017 har USA mindsket samarbejdet med Kina inden for handel, uddannelse og forskning. EU og Danmark har fulgt efter og tiltagene har været mange. Det er en ny geopolitisk periode, som Danmark nu befinder sig i. Periodens historie er endnu ikke skrevet.

Carsten Boyer Thøgersen er tidligere kontorchef i udenrigsministeriet, generalkonsul i Shanghai og Guangzhou og cand.mag. i statskundskab og kinesisk sprog og kultur.

Artiklen er baseret på et foredrag forfatteren holdt i Beijing den 17. februar 2023 i Det Danske Handelskammer i Kina.

I en anden artikel i dette nummers tema beskæftiger Jørgen Delman sig med det aktuelle forhold mellem Danmark og Kina.

Kina-Danmark

– lukke eller fortsat holde døren åben?

AF JØRGEN DELMAN

Det danske forhold til Kina er kommet under lup. Nye restriktioner på de dansk-kinesiske relationer har synlige effekter. Er Danmark ved at lukke ned?

Kritikken af Kina i den danske medie verden og blandt politikere er blevet voldsom og direkte. I december 2024 skruede statsminister Mette Frederiksen op for sin Kina-kritiske retorik og gav udtryk for, at Rusland, Iran, Nordkorea og til dels Kina udgør en akse af ”mørke kræfter”, der hader Vesten. Kina beskyldes for at stjæle vores viden og teknologi og underminere vores markeder med over-billige, statssubsidierede produkter. Siden 2019 har EU talt om Kina som en ’systemisk rival’. Hertil kommer Kinas – set fra EU’s og dansk side – tvetydige holdning til Ruslands krig mod Ukraine.

Den officielle danske tilgang bærer ikke kun EU’s stempel, den amerikanske revurdering af Kina under de seneste præsidenter har også haft stor betydning. USA’s ledelse ser Kina som en strategisk rival, der udfordrer USA’s sikkerhed, position som ene-supermagt og rollen som verdens førende økonomi. Med Trump-administrationens told- og handelskrig bliver tommelskruerne på Kina strammet yderligere.

I slipstrømmen af USA’s kritik og drakoniske tiltag og i samklang med EU har Danmark lagt nye begrænsninger på samkvemmet med Kina,

mens Kina bedyrer sin fortsatte interesse i samarbejde (se interview med Kinas ambassadør andetsteds i dette nummer).

I denne artikel ser vi på nogle nøgleområder i forholdet mellem Danmark og Kina for at belyse, om Danmark er ved at lukke ned for Kina.

Økonomiske relationer

Med en samhandel på omkring 155 mia. DKK var Kina ifølge Udenrigsministeriet Danmarks sjette største samhandelspartner i 2023, svarende til 4,3% af Danmarks udenrigshandel. Danmark havde en samlet eksport af varer og tjenester til Kina på godt 80 mia. DKK og en samlet import fra Kina på godt 74 mia. DKK. Danmark endte for første gang i perioden 2019-2023 med et handelsbalanceoverskud på 5,36 mia. DKK. I de fire år forud havde Danmark underskud hvert år i forhold til Kina – i 2022 på 14,623 mia. DKK.

Dansk Industri anfører imidlertid, at Danmarks handel med Kina er større, end hvad handelstallene viser. Beregninger på globale input-output-tabeller viser, at Kina og Hongkong har ca. 40 pct. større betydning for værdiskabelsen i Danmark, end hvad de rå eksporttal afslører. Det skyldes, at en del af vores eksport til andre lande videresælges til Kina eller forarbejdes til produkter, der ender i Kina.

Direkte danske investeringer i Kina lå på 38 mia. DKK i slutningen af 2023, og Kina var dermed nr. 12 på listen over danske investeringsdestinationer. Kinas direkte investeringer i

Danmark var meget lavere – 1 mia. DKK, hvilket gjorde Kina til det 19. største investorland i Danmark.

I 2023 var der 480 danske datterselskaber i Kina, der beskæftigede 83.416 personer. I de seneste år har danske virksomheder dog skruet ned for antallet af udstationerede danskere. Ifølge ambassaden i Beijing var der 3.000 danskere i Shanghai før COVID, nu er der 300.

Den seneste undersøgelse fra Det Danske Handelskammer i Kina og Ambassaden i Beijing fra 2024 af stemningen hos 91 respondenter blandt 178 identificerede danske virksomheder i Kina viste, at et flertal mener, at den kinesiske økonomi er inde i en nedtur, som det vil tage år at vende.

Virksomhederne meddeler, at Kina ikke mere er så attraktiv en investeringsdestination som tidligere. Kun 17% regnede med at øge deres lokale investeringer. Samtidig anerkendte de dog, at det kinesiske marked fortsat har stor betydning for dem. 68% svarede, at deres Kina-operation er vigtig for deres globale virksomhed, og halvdelen noterede, at Kina er et af deres to vigtigste markeder. Samme andel regnede også med at øge deres kapacitet i Kina inden for de næste to år.

Selvom der er en vis nedgang og pessimisme, er Danmarks økonomiske relationer med Kina tydeligvis betydningsfulde for de dansk-kinesiske relationer.

Neddroglet myndighedssamarbejde

I forbindelse med statsminister Anders Fogh Rasmussens besøg i Kina i

Vending af lederskab inden for global forskning, 2004-2023. (Kilde: Critical technology tracker 2024)

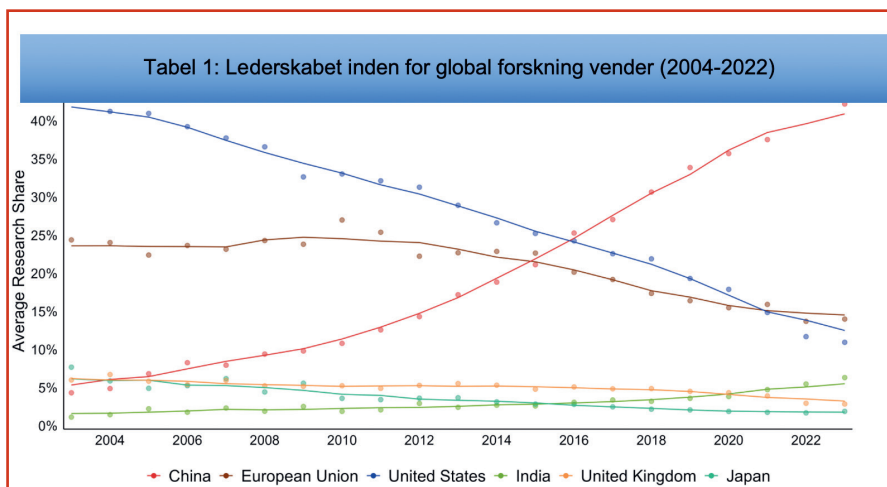
2008 underskrev Danmark og Kina en aftale om et 'omfattende strategisk partnerskab', en diplomatisk relation som angiveligt hører til i toppen af hierarkiet i Kinas udenrigspolitiske relationer.

Danske og kinesiske myndigheder indgik efterfølgende et større antal konkrete samarbejdsaftaler, som spændte bredt fra sundhed og uddannelse/videnskab til landbrug/fødevarer og klima/energi. Ideen var at gøre offentlige myndigheder til operative diplomatiske aktører i relation til Kina.

Samarbejdsprojekter blev sat i gang. Mange af dem gik i dybden, var produktive og leverede gode resultater. Gennem projekterne fik myndigheder, embedsmænd og andre aktører i begge lande adgang til modpartens politisk-administrative maskinrum. Kina havde påviseligt stor glæde af at oversætte danske erfaringer med forskellige sektorpolitikker ind i den kinesiske sammenhæng, og nogle samarbejder bidrog tydeligt til den kinesiske reformproces.

Kursændring

På trods af COVID-pandemien, de tilspidsede geopolitiske konflikter og den danske nyvurdering af forholdet til Kina, består myndighedssamarbejdet fortsat, dog i beskåret form under et Green Joint Working Programme (2023-2026). Der er fokus på fortsat at styrke de økonomiske relationer, inklusive beskyttelse af intellektuelle rettigheder, og ellers på "grønne" samarbejdsområder inden for klima og energi, miljø, vand, maritim virksomhed, fødevarer og landbrug, sundhed samt forskning, innovation og højere uddannelse til støtte for den grønne omstilling.

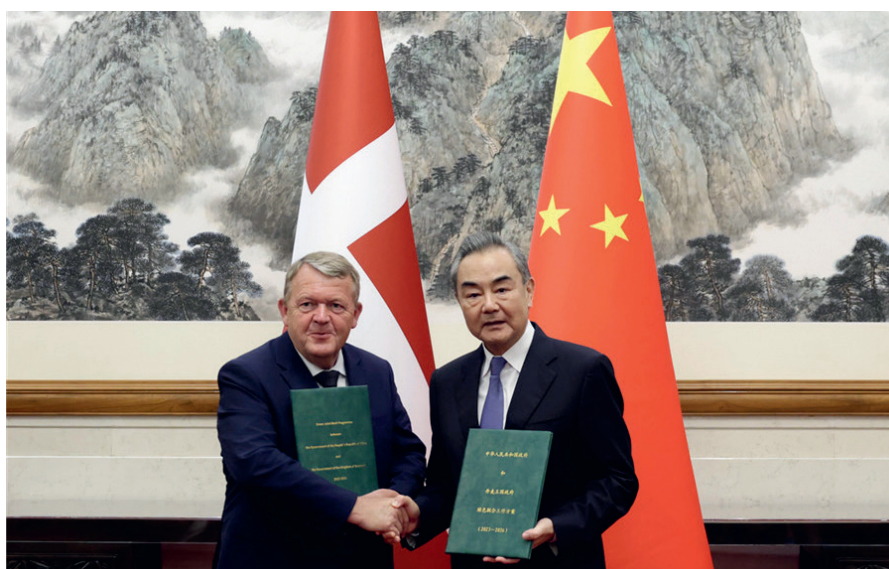
Begge landes regeringer giver udtryk for, at det beskårne samarbejde fortsat giver mening. For Danmark handler det om at være tæt på Kina i forhold til globale udfordringer, Kinas grønne omstilling og danske kommercielle interesser i Kina.

Der var stor opmærksomhed på danske kommuners og regioners venskabsrelationer med Kina i 2010'erne. Der blev afholdt fælles konferencer, udvekslet delegationsbesøg og lavet konkrete projektaftaler. I 2016 var der registreret omkring 35 venskabsaftaler mellem danske kommuner og regioner og deres kinesiske partnere. Hensigten fra dansk side var at udnytte mulighederne i Kinas urbanisering med fokus på bæredygtig byudvikling. Samtidig skulle samarbejderne bane vejen for danske

virksomheders adgang til det kinesiske marked. Disse aftaler eksisterer stadig, men relationerne er droslet voldsomt ned, og de fleste aftaler slumrer.

På trods af Mette Frederikssens tiltagende kritik af Kina, ønsker regeringen altså ikke at lukke døren til Kina. Derimod lyder der en opfordring til - med udenrigsminister Lars Løkke Rasmussens ord - at holde døren åben med en ny pragmatisk idealisme og realisme som værktøj. Dansk udenrigspolitik generelt skal gøres mindre skarpvinklet, mindre princip-rigid og mere diplomatisk, siger udenrigsministeren, som i øv-

Udenrigsministrene Lars Løkke Rasmussen og Wang Yi med det beskårne, 'grønne' arbejdsprogram fra 2023". (Officielt kinesisk foto)

Fremtidskritiske teknologier defineret af EU: avanceret halvlederteknologi, AI, kvanteteknologi, bioteknologi, avanceret navigation og digitale teknologier, avanceret sensorteknologi, rum- og raketteknologier, energiteknologier, robotteknologi og autonome systemer, avancerede materialer, fremstillings- og genbrugsteknologier. (Kilde DEA 2025)

rigt besøger Kina i forbindelse med 75-års jubilæet.

Kina på forkant

Kina er blevet en global leder inden for både grundforskning, anvendt forskning og teknologi. Kina kopierer ikke bare andre, som Mette Frederiksen sagde for nylig. I 2022 stod Kina for en andel på 27% af den samlede produktion af videnskabelige artikler globalt. Kina har også taget førertrøjen inden for fremtidens teknologier. Tabel 1 fra den australske tænketank ASPI viser førende landes andel af global forskning inden for 64 fremtidskritiske teknologier. Kvantitativt har Kina tydeligvis overtaget leder-skabet fra USA.

Kina er nået dertil gennem store investeringer i uddannelse, forskning og forskningsinfrastruktur, men også fordi landets forsknings- og uddannelsesinstitutioner har kunnet samarbejde med verdens førende universiteter, forskningsinstitutioner og virksomheder i årtier. Danske forskere og universiteter har også været med. Ifølge en rapport fra Tænketa-ken DEA fra 2025 har universiteterne indgået i hvert fald et par hundrede samarbejdsaftaler med kinesiske partnere.

I 2010 etablerede Danmark et universitetscenter i Beijing, Sino-Danish Center (SDC), med samtlige danske universiteter og Graduate

University of Chinese Academy of Sciences som partnere. SDC tilbyder en række kandidatuddannelser for danske og kinesiske studerende inden for både natur- og samfundsvidens- skaberne. SDC finansierer også PhD stipendier og uddannelse samt forsk- ningssamarbejde over en bred kam.

Sam-publikationer

Danske forskeres samarbejde med Kina kan måles i antallet af sam-pub-likationer med forskere i Kina. Den seneste måling er fra Forum for Inter- national Koordination og Samarbejde (FIKS) under Forsknings- og Uddan- nelsesministeriet. FIKS understøtter universiteter og forskningsfinansie- rende fonde med at gennemføre nye retningslinjer fra maj 2022 for inter- nationalt forsknings- og innovations- samarbejde. FIKS' optælling viser, at i 2021-2022 udgjorde andelen af dansk-kinesiske sam-publikationer 9 % af det samlede antal forsknings- publikationer fra danske universiteter i perioden. Yderpunkterne var DTU med en andel på 17% og IT Universi- tetet med 1%.

Det gik hurtigt med at nå så høj en andel. En ThinkChina.dk optæl- ling af Københavns Universitets sam-publikationer med kinesiske forskere i 2022 viste, at antallet af sam-publikationer bevægede sig fra omkring en halv procent af alle uni- versitetets publikationer i 2000 til omkring 8% i 2020.

Vidensamarbejde under pres

Men nu er samarbejdet i tilbagegang. Flagskibsaktiviteter er blevet lukket. Københavns Universitet trak sig fra et center, som var oprettet på universite- tet sammen med Fudan Universitet. Tre såkaldte Confucius-institutter på henholdsvis Aalborg Universitet, CBS og Musikkonservatoriet er også luk- ket fra dansk side. Nedlukningerne skyldes tydeligvis en skepsis over for disse institutters berettigelse og deres

styreforhold – altså om Kina kunne udøve indflydelse gennem dem.

I 2024 lukkede Aarhus Universitet og kort efter også Københavns Uni- versitet for et indtil da succesrigt samarbejde med Beijing Genomics Institute (BGI), en af verdens førende virksomheder inden for genomse- kventering. BGI havde placeret sit europæiske hovedkvarter i Køben- havn i kraft af et historisk godt forsk- ningssamarbejde samt støtte fra dan- ske forsknings- og udviklingsmidler. Ifølge danske medier skyldes luknin- gen et ændret sikkerhedsbillede og frygt for uetisk misbrug af data. Sam- tidig valgte Aarhus Universitet at forbyde alt forskningssamarbejde med Kina inden for genomsekvente- ring.

På forkant med dansk sikkerhed

Alle universiteter skruer nu ned for samarbejdet med Kina, herunder for indskrivning af stipendiatler finansie- ret af China Scholarship Council. Programmet mistænkes for at ind- skrænke de kinesiske stipendiater akademiske frihed, fordi de pålægges ubetinget politisk loyalitet over for den kinesiske stat. Samtidig kan kinesiske sikkerhedstjenester udnytte stipendiaterne som kilder eller spio- ner i kraft af kinesisk sikkerhedslov- givning.

Neddroslingen af det videnskabe- lige og teknologiske samarbejde med Kina skal også findes i den ændrede vurdering af risici forbundet med fjendtlige staters hensigter - primært Rusland, Iran og Kina - fra USA's, EU's og den danske regerings side. Vores viden skal beskyttes mod spio- nage, ulovlig kopiering eller tyveri – specielt i henseende til viden og teknologier, som kan bruges militært. I princippet gælder det strengt taget alle fremtidskritiske teknologier.

EU og den danske regering har gennemført en række tiltag i form af screening af investeringer, samar-

Langsom stigning i turismen

Turismen mellem Danmark og Kina faldt dramatisk under COVID og er siden vokset langsommere end forventet. Ifølge den danske markedsføringsorganisation VisitDenmark udgjorde antallet af turister målt i overnatninger fra Kina i 2023 kun en lille brøkdel af de 274.000, som var topniveauet i 2019. VisitDenmark har nu nedlagt sit kontor i Kina. Ukraine krigen har sat en bremse for internationale selskabers overflyvning af Rusland, og dansk rejseaktivitet til Kina er fortsat stærkt begrænset sammenlignet med 2019-niveauet. Antallet af danske turister forventes dog at stige, da Kina nu tillader besøg på op til tre uger uden visum.

bejdsinstitutioner og/eller samarbejdsvirksomheder, nyansættelser, gæsteforskere og PhD studerende. De danske sikkerhedstjenester, specielt PET, har aktivt advaret om farerne ved samarbejde.

De retningslinjer, som FIKS nu arbejder på at gennemføre, er generelle og ikke specifikt møntet på Kina, men i kraft af det omfattende samarbejde med Kina er det her, de får størst konsekvenser i form af mulig udsivning af kritisk viden.

Tidligere har forskere i Danmark og deres arbejdsgivere i stort omfang negligeret sikkerhedsrisici i deres samarbejdsprojekter. Medierne har bragt eksempler på, at udenlandske forskere – også kinesiske – gennem tilknytning til danske universiteter eller virksomheder uretmæssigt har tilegnet sig videnskabelige resultater eller kommerciel viden.

Kombineret med de nye restriktive retningslinjer har den skærpede årvågenhed afstedkommet komplicerede administrative procedurer, som

frister universiteterne til at afvise nye samarbejder frem for at substans- og sikkerhedsvurdere dem først. Som konsekvens bliver universiteter og erhvervsliv samt deres forskere både sikkerhedspolitiske frontlinje-aktører og videnskabsdiplomater i forhold til at sikre dansk viden. Erhvervslivet har været vant til det i mange år, men det er nyt for universiteterne, og det vil føre til en nedgang i samarbejder og sam-publikationer.

Kulturen som murbrækker

Mens vi har set begrænsninger og indskrænkninger i vidensamarbejde, synes interessen for kulturelt samkvem at fortsætte – som Kinabladet også har beskrevet i tidligere numre. På tværs af kunstarterne opstår der til stadighed nye samarbejder mellem kunstnere, udstillingssteder, trupper, orkestre og lignende. Der oversættes stadig mere både klassisk og moderne litteratur begge veje. En del af disse aktiviteter finansieres af S.C. Van Fonden, uden hvis støtte aktivitetsniveauet ville være væsentligt lavere. Men der er også andre finansieringskilder, herunder kinesiske, til finansiering af større nationale eller lokale projekter i Kina samt formidling af kinesiske kulturaktørers besøg i Danmark.

Truet samkvem?

Vilkårene for de dansk-kinesiske relationer har forandret sig radikalt de seneste år. Vi ser ikke ind i en bevidst afkobling, men den ændrede geopolitiske virkelighed gør relationerne ustabile. Målpindene flyttes hele tiden, ikke mindst af USA. Det foranlediger også Kina til at lægge stadig flere restriktioner på os den anden vej.

I Danmark mindskes interessen for Kina, og den offentlige opinion synes negativ. Vi ser heller ikke mange opslag på danske job-portaler med Kina-indhold mere.

Politiets efterretningstjeneste advarer med et glimt i øjet forskere og deres arbejdspladser om at være påpasselige med deres samarbejder med høj-risiko lande. (Foto: J. Delman)

På det officielle plan er både Danmark og Kina interesserede i at opretholde meningsfyldte relationer, ikke mindst på grund af de gode historiske relationer og for at kunne agere i den nye geopolitiske virkelighed. Erhvervslivet siger klart, at Kina fortsat er en vigtig handelspartner og investeringsdestination, også i forhold til fremtidskritiske teknologier.

Men usikkerheden omkring samhandelsvilkår og udviklingen på det kinesiske marked er vokset. Danmarks situation er yderst kompliceret.

Døren holdes åben, men ikke så åben som tidligere.

Lige nu synes truslen om afkobling af vidensamarbejde at være den største udfordring. Kina er med i førerfeltet omkring udviklingen af fremtidens teknologier, og Kina er blevet en uomgængelig videns-stormagt. Selvom EU og Danmark ikke ønsker at afkoble vidensamarbejde med Kina, så synes det scenarie ikke usandsynligt. Hvis døren klapper i, vil det få betydelige konsekvenser fremover for Danmarks udvikling og 'grønne' vækst.

Jørgen Delman er professor emeritus i Kinastudier på Københavns Universitet. Hans forskning fokuserer på dynamikkerne bag politiske processer og forandringer i Kina. Medlem af bestyrelsen i Dansk-Kinesisk Forening og redaktør af Kinabladet.

Xiaolu Guo: *Kærlighedens diskurs*

AF LOUISE SONNE PEDERSEN

Den kinesisk-britiske forfatter og filmskaber Xiaolu Guo leverer med sit essayistiske værk fra 2020, *Kærlighedens diskurs*, et tankevækkende portræt af kærlighed, migration og identitet, hvor hun udforsker, hvad det vil sige at høre til – både i verden og i et forhold

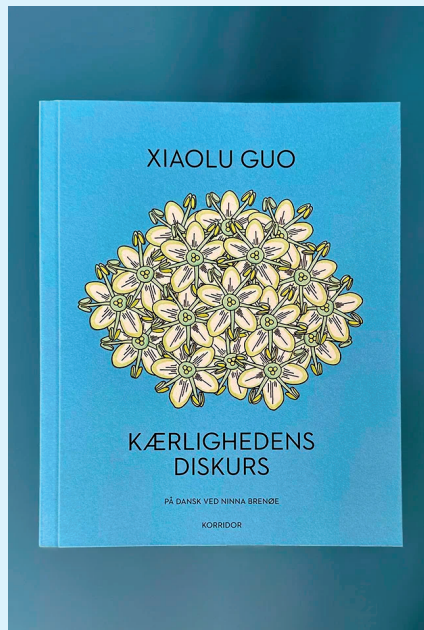
Xiaolu Guo skriver i *Kærlighedens diskurs* nøgternt og observerende om det at være menneske, og hvad der følger med det at leve, blottet for unødvendige følelsesmæssige bemærkninger. Det er samtidigt et anerkendende nik til Roland Barthes *Kærlighedens forrykte tale*, som hovedpersonen i bogen også udtrykker begejstring for. Som læser får man et uomsvøbt indblik i, hvordan det er at være immigrant, ph.d.-studerende, partner og mor, samtidig med at man kæmper med rodløshed og en længsel om at høre til.

Hovedpersonens 'jeg' er flyttet til London for at skrive sin ph.d., men hun kæmper med at skabe sig et socialt netværk. Hovedpersonens ph.d.-afhandling handler om kinesiske arbejdere, som reproducerer berømte malerier. På feltarbejde bliver hun betaget af arbejdernes fremgangsmåder. For hvornår er noget en kopi og ikke en original reproduktion? Hoved-

personen finder henimod slutningen ud af, at nogle gange, så er svarene mere indlysende, end vi går og tror.

Hun møder fortællingens 'du', de forelsker sig og flytter sammen. Vi følger med som læsere i øjeblikke af deres hverdag, når de er hjemme sammen, og når de er ude at rejse. De udforsker og lærer fra og om hinanden gennem forskellige begreber og de kulturelle forskelle, der er imellem dem. Det er ikke altid en dans på roser. De er to meget forskellige personer. Han har dobbelt statsborgerskab og taler flydende engelsk og tysk. Hun er kinesisk statsborger og føler stadig ikke, at hun har styr på engelsk. Han har udlængsel og bryder sig ikke om

Foto: Korridor Forlag

at være indespærret i en lejlighed i byen, mens hun ikke bryder sig om stilheden ved at bo på landet eller den ubekvemme tilværelse det er at bo på en båd.

Kærlighedens diskurs skal ikke læses som en roman, men mere som en lang række sammenhængende essays, der sammen maler et større billede af et liv. Hvert essay begynder med en morale eller vigtig pointe, som bliver præsenteret med et lille citat fra brødteksten.

Vi møder i fortællingen to personer, som til tider er så diametralt forskellige fra hinanden, at man som læser nogle gange spørger sig selv, om de overhovedet kan lide hinanden. Men måske er det det, der er meningen med bogen. Ofte ser man kærlighed blive portrætteret som noget, der har med følelser at gøre, men Guo viser læseren i sin bog, at kærlighed også er så meget andet. Det er netop også at gå på kompromis og holde hinanden ud, når modparten er ubetænksom og uforstående, eller når de ikke kan byde ind med noget selv. Kærlighed kræver aktive valg om at ville hinanden. *Kærlighedens diskurs* taler ind i en helt anden slags diskurs, end hvad man som læser forventer, og det er egentlig meget forfriskende.

Louise Sonne Pedersen er kandidatstuderende på Asienstudier med speciale i Kina ved Københavns Universitet.

Kulturelt samkvem med mange succeser

AF ERIC MESSERSCHMIDT

Årtiers kulturelt samkvem mellem Danmark og Kina finder nye veje, åbninger og stor publikumsinteresse i Kina. Lederen af Dansk Kulturcenter i Beijing kigger her på 75-års jubilæet gennem kulturens briller.

Bortset fra oversættelser af H.C. Andersen og nogle mellemfolkelige visitter var det danske kultursamkvem med Kina næsten ikke-eksisterende før reformerne i 1978. En enkelt kinesisk kilde beretter dog om et officielt besøg af en dansk kulturdelegation allerede i november 1960. Under ledelse af den nyudnævnte Rigsantikvar, direktør for Nationalmuseet P.V. Glob medbragte den en gave i form af en spydspids i flint fra den yngre stenalder, som nu befinder sig i Den Forbudte Bys museumssamling.

Mere tyngde var der året efter, da Kunstnersammenslutningen Corner gennemførte en gruppeudstilling med 11 danske billedkunstnere og to

billedhuggere i en af Den Forbudte Bys pavilloner. Det var den første udstilling af vestlig samtidskunst i Folkerepublikkens historie og nåede at blive set af mere end 25.000 besøgende, inden den senere på året rejste videre til Shanghai.

Datidens omtaler hæftede sig ved navnene Karl Bovin, Hans Scherfig og Viktor Brockdorff, fordi "deres motiver gør én opstemt og let til mode". Udstillingens forhistorie gik tilbage til 1951, hvor Corner med assistance fra den kinesiske ambassade viste flere kinesiske malerier på sin årlige udstilling i Danmark, hvilket førte til, at malerne Qi Baishi og Han Tianjian blev medlemmer af sammenslutningen, og det var ikke mindst sidstnævnte, der blev primus motor for de danske udstillinger i 1961.

Corner genoptog samarbejdet med Kina 45 år senere og gennemførte over en årrække flere gruppeudstillinger med gruppens medlemmer i blandt andet Xiamen, Hohhot og Dalian. Ligesom det var tilfældet med den første udstilling, kom de i stand med lige dele hjerteblod, godt netværk og hjemmestrikket finansiering.

Danser og koreograf Ingrid Kristensen repræsenterede som Ingrid Kristensen & Co. Danmark i det første EU Showcase i Chengdu i 2006 (Foto: Det Danske Kulturcenter i Beijing)

Økonomiske barrierer

Netop økonomien var i lang tid et springende punkt for danske kunstneres udsigter for at gøre sig bemærkede i Kina og forklarer til dels, hvorfor de tidligste aktører var at finde i billedkunsten. Det er billigere at bede en kunstner medbringe sammenrullede lærreder i bagagen og så få dem indrammet af udstillingsarrangøren end at invitere et ensemble med instrumenter eller sceneudstyr til en længere turné – med risiko for manglende billetindtægter.

På et fuldstændig uudviklet marked for kunst og underholdning kendetegnede disse begrænsninger i lang tid den økonomiske virkelighed for udenlandske kulturproduktioner, og derfor stiftede den kinesiske offentlighed kun bekendtskab med internationale kunstnere, når de indgik som dekorum i statsbesøg. Det var f.eks. tilfældet med Den Kongeli-

I 2007 lavede Bjørn Nørgaard en happening på Kulturcentret i Beijing i anledning af sin 60 års fødselsdag. I første omgang skulle happeningen have været udført et andet sted, men de lokale myndigheder ville ikke give den fornødne tilladelse. (Foto: Det Danske Kulturcenter i Beijing)

ge Ballets forestillinger i 1979 i forbindelse med Regentparrets besøg, der også indeholdt det, som skulle vise sig at være en gennemgående komponent i officielle danske kulturpræsentationer - en lille udstilling med relation til vores nationale *storyteller*.

Gang i væksten

I midten af 1990'erne kom der bevægelse på flere fronter. Danmark havde i 1993 fået en kulturminister, Jytte Hilden, med blik for kulturen som dialogskabende værktøj i internationale relationer, og hun var også kvinde for at finde midlerne til at føre tankerne ud i livet.

Med Christopher Bo Bramsen som engageret ambassadør og initiativrige unge Beijing-danskere omkring sig fik han arrangeret en gruppeudstilling med dansk samtidskunsts frie fugle på det Nationale Kunstgalleri i Beijing, og snart blev – ikke overraskende med en musisk ambassadør – en pæn bølge af danske musikere inviteret til at give koncerter på små spillesteder i Beijing og i Shanghai.

En personlig kontakt til landets førende pop- og jazz DJ, Zhang Youdai, resulterede ikke bare i et godt udsnit af det bedste, vi havde at byde på, fra NHØP over Hanne Boel til Pierre Dørges Jungle Orchestra, men også i undervisningsprogrammer på den epokegørende skole for rytmisk musik, MIDI, i Beijings nordvestlige udkant. Finansieringen af disse initiativer var som oftest en blanding af kulturministeriel støtte, danske erhvervssponsorater og lokale småbidrag til forplejning.

I takt med danske mediers begyndende rapporter om den kinesiske

vækst etableres de første kim til samarbejder mellem kulturinstitutionerne. Hjemkommet fra Garden Expo 99 i Kunming bestiller Aarhus Festuges leder, Lars Seeberg, et værk om yin og yang hos Hotel Proforma, som i 1998 materialiserer sig i multimedieforestillingen Kina Kompas med deltagelse af kinesiske scenekunstnere – af den eksperimenterende slags.

To år efter, i 50-året for de diplomatiske forbindelser, kan samme festival præsentere en nitten timer lang udgave af *kunqu* klassikeren Peony Pavillon, mens Dansk Arkitekturcenter og Dansk Designmuseum er til stede på Guangdong Museum of Contemporary Art i Guangzhou med en omfattende udstilling om velfærdsstatens bygninger og genstande. Danish Wave, som den hedder, repræsenterer det officielle Danmarks første kulturproduktion specielt vinklet til Kina. Den når at blive vist i seks byer, herunder på Nationalmuseet i Beijing og i Shanghai, hvor Statsminister Poul Nyrup Rasmussen er vært. Jubilæumsåret byder samtidig på mere håndholdte arrangementer om Karen Blixen og Carl Nielsen – og på lidt Tivoli.

Bjørn Nørgaard i Kina

I begyndelsen af dette årtusind fik dansk kulturlivs bedste hoveder for alvor Kina på hjernen. Arkitekter, kunstsamlere og galleriejerere rejser østover for at være med på moden.

Alle har inden da været forbi Venedig Biennalen og tabt kæben over maleren, kunsthistorikeren og den senere præsident for Central Academy of Fine Arts, Fan Di'ans uppercut-præsentation af kinesisk billedkunst i Arsenale, og inden længe præsenter Arken, Louisiana og AROS hver deres udvalg af kinesiske billedmagere.

Der er også mere forretningsmæssige grunde til at opholde sig i den kinesiske kulturdynamik. Billedhuggeren Bjørn Nørgaard gør for eksempel Kina til sit andet hjem og får med lokale kunstneres mellemkomst mulighed for at udføre en række monumentalopgaver til parker i flere byer, sideløbende med at han benytter kinesisk håndværk til sine projekter i Europa.

Nørgaards skulpturgruppe Det Genmodificerede Paradis til Verdensudstillingen i Hannover i 2000 er således tilvirket i et værksted i Xiamen, mens alle hans keramikpartier til boligbebyggelsen Bispebjerg Bakke i København er fremstillet i Foshans ovne. Dele af Dronning Margrethes gravmæle i Roskilde Domkirke er såmænd også *Made in China*.

Det var også på det tidspunkt, familien Danmark for alvor fik øjnene op for Kina i kraft af Nordkaperens sejlads på Yangtze. Ikke bare var Nordkaperen det første skib under fremmed flag i et indre kinesisk farvand, siden amerikanerne opgav deres kontrol med floden i 1949.

Troels Kløvedal viste sig at være en eminent guide til det midterste riges mange universer, i artikler i Jyllands Posten, senere i en populær føljeton på DR og til sidst i en storsælgende bog.

Kulturcenter med identitetsudfordring

I november 2003 besøger daværende kulturminister Brian Mikkelsen Beijing i forbindelse med et UNESCO-møde i ASEAN regi. Under en uformel samtale bemærker han Kinas voksende rolle på den internationale kunstscene og argumenterer for, at Danmark må være kulturelt til stede i Kina for ikke at tabe både muligheder og tempo. 21 måneder senere forestår han sammen med Prins Henrik den officielle åbning af Dansk Kulturinstituts afdeling i Kina med et program, der i sidste øjeblik var ved at blive aflyst, fordi lokale myndigheder havde bestemt, at det kinesiske navn, som instituttet var blevet registreret under, skulle ændres for at lægge afstand til den danske moderinstitution. HCA Art and Culture Consultancy var derfor i mange år det juridiske navn, som afdelingen måtte virke under.

Selv om Beijing-afdelingens åbning aktiviteter var ganske konventionelle – udstillinger om arkitektur, design og tekstilkunst suppleret med Københavns Drengekor – blev det lille kontor inden længe facilitator for en strøm af tilrejsende kunstnere, som ønskede at prøve kræfter med den attraktive og efterhånden mere modne kinesiske kulturscene. Det skete ofte i blandede konstellationer med danske og lokale navne, som da DR Symfoniorkestret bragte H. C. Andersen (i skikkelse af Sigurd Barret) sammen med Abekongen fremført af den levende kulturarv, Sun Wukong-skuespilleren Liuxiaolingtong, foran 10.000 personer i Folkets Store Hal.

Mere eksperimentende var Athelas

Sinfoniettas verdenspremiere på Maurice Weddingtons hyper-avantgardistiske kammerballet, The Art of Unfolding, på Tianqiao Teatret i samarbejde med Beijing Dance Theatre og 30 indforskrevne musikere fra Beijing filharmonikerne, hvor arrangementen måtte lukke døren for at forhindre, at publikum forlod begivenheden i utide. Mest minderigt måske da jazzgruppen Jens Winther Quartet optrådte sammen med den legendariske Cui Jian i CD Cafés tilrøgede lokaler.

Svante kommer til Kina

Op til OL i Beijing 2008 og Expo i Shanghai 2010 var der fra kinesisk side en glubende appetit på udenlandsk kultur og næsten ingen grænser for, hvad der kunne lade sig gøre, og danske institutioner var ikke sene til at samle handsken op. Man var til stede på nye festivaler eller deltog i traditionelle formater som bogmesser og konferencer om kulturøkonomi.

Kongehuset var ligeledes med. Både for at kaste et royalt skær, som det var tilfældet med Kronprinseparret til åbningen af Frederiksborgmuseets imponerende rids over dansk-kinesisk kulturinspiration fra egen samling, Denmark-China 1600-2000, og som direkte bidragsyder med Majestæten scenografi og decouperer til teaterforestillingen De Vilde Svaner over H.C. Andersens eventyr. Begge udstillinger på Prince Gong Museet i Beijings hutong-område var store tilløbsstykker og genstand for omfattende medieomtaler.

I denne periode var Kulturinstituts afdeling i Beijing involveret i flere end 100 årlige aktiviteter med danske aktører, som kunne nyde godt af Kulturstyrelsens støttepulje til det nye fænomen, BRICS-sammenslutningen, hvilket især tilgodeså kultursamkvemmet med Kina. Scenekunsten var særligt begunstiget, hvad der materialiserede sig i flerårige Kina-

engagementer for Dansk Danseteater, Granhøj Dans, Odin Teatret og Odense Musikteater No Domain, ofte i form af co-produktioner med lokale partnere som Shanghai Dramatic Art Center eller Beijing Fringe.

Det var også på dette tidspunkt, at vores fornemme børneteatertradition gjorde sin entré i Kina. Det skete dog ikke uden udfordringer, for de danske barfodsensembler var slet ikke gearet til at omsætte deres klejne hjemlige formater til produktioner til typisk 30-40 gange så mange tilskuere og i fysiske rammer, der oprindeligt var tiltænkt partikonferencer.

Selv noget så udpræget dansk som Svantes Viser fandt vej til Kina. Det foregik i Ji Xukuns oversættelse, som electronica-ensemblet Qiren fremførte sammen med Povl og Benny på scenen i Beijings navnkundige 798 område og som afslutningen på den danske Expo-pavillons omfattende musikprogram i 2010. Den ukonventionelle sammensætning fik tilmed en direkte spin-off i Danmark, da forestillingen i 2011 blev genopført på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.

Hu Jintao på banen

Netop Musikkonservatoriet var en særdeles levende aktør med forgrenede samarbejder til det kinesiske musikmiljø, og det var derfor ikke overraskende, at det som én af to danske kulturinstitutioner fik særlig opmærksomhed under præsident Hu Jintaos besøg i Danmark i 2012.

Det konkrete kulturpolitiske resultat af statsbesøget var et aftalekompleks, som forankrede konservatoriet og kulturinstituttets afdeling i Beijing i en officiel bilateral ramme med kinesiske institutioner. Betydningen heraf kan ikke undervurderes. Aftalerne var også forudsætningen for oprettelsen af Det Kinesiske Kulturcenter i København og gav samtidig både Music Confucius Institut (MCI)

og Dansk Kulturcenter i Beijing, som de nye børn skulle hedde i Kina, ret til at programmere deres virke med et stort mål af indholdsmæssig frihed. Mens MCI forblev det eneste af sin slags i mange år, er Dansk Kulturcenter ét af bare ni udenlandske kulturcentre med ret til at operere i Kina uden at skulle indhente myndighedernes forudgående tilladelse. Det er et privilegium i en tid, hvor de fleste aktører, også udenlandske, mærker båndene stramme mere og mere.

Dronning Margrethe i Kina igen

Som protokollen foreskriver, gældte Danmark præsident Hus besøg med Dronningens statsbesøg i 2014, og det blev ledsaget af et omfattende kulturprogram, K-14, der strakte sig over hele året. Det blev udført i et parløb mellem Kulturministeriet, ambassaden og kulturcentret i Beijing og indeholdt blandt andet en udstilling af eventyrdigterens papirklip (der var han igen!) på Kvinde- og Børnemuseet og Statens Museum for Kunsts store retrospektiv over Bjørn Nørgaards *oeuvre* på Central Academy of Fine Arts hovedgalleri.

Provinsen blev tilgodeset med flere end 50 forestillinger med turnerende børneteatre og musikensembler foruden en fornem vikingekrønike begået af Nationalmuseet, Vikingeskibsmuseet og Sydvestjyske Museer på det vidunderlige kulturmuseum i Suzhou.

Ud over en mindeværdig oplæsningsseance af *Den Grimme Ælling* af Dronning Margrethe og præsidentfrue Peng Liyuan på skift og på hvert deres modersmål, har programmet afstedkommet en række blivende spor. Folkemusikgruppen Phønix fik etableret et samarbejde med guzheng-spilleren Sangka, som på tiende år stadig sælger billetter i danske skoler, senest +20 koncerter i foråret 2025. Ny Carlsbergfondet efterlod en spektakulær donation i form af et busstoppested af Bjørn

Nørgaard på Central Academy of Fine Arts' campus, den eneste udenlandske skulptur af betydning i Beijings byrum. Og Dansk Kulturcenter fik egne rammer i 798 Art District.

Støtte

Hvor finansieringen af K-14 var henvendt til Kulturministeriet og et betragteligt sponsorat fra Mærskes Almennyttige Fond, er det omkring dette tidspunkt, at en ny, væsentlig spiller, S.C. Van Fonden, for alvor kommer på banen og gennem sine bevillinger hæver dansk-kinesisk kultursamkvem op på et højere niveau.

Som læsere af Kinabladet vil vide, har en bred palet af kunstnere fået gavn af fondens generøsitet, blandt andet på litteraturens område i form af støtte til udgivelser og oversættelser begge veje. Det er tiltrængt, for historisk set har det skrevne ord haft vanskelige kår i det offentlige kunstsystem, selv om en kinesisk oversætter, skuespiller, filosof og forfatter som Jimbut eller en oversætter og digter som Sidse Laugesen har formået at åbne dørene for begge sprog med imponerende kraft. Samtidig er både Kierkegaard og Holberg og en række moderne danske romaner oversat til kinesisk.

Kulturcentret som murbrækker

Ligesom tilkomsten af S.C. Van Fonden markerer et før-efter, har oprettelsen af Dansk Kulturcenter styrket dansk kulturlivs muligheder for at gøre sig til i den kinesiske offentlighed. Besøg af det lokale kulturpoliti hører ganske vist ikke til sjældenhederne, men med lidt snilde og smil er det lykkedes at gennemføre kontroversielle projekter, som ingen andre kunne være kommet igennem med i Kina.

Her skal blot omtales en udstilling om den danske seksualundervisnings historie inklusive Mads og Mette, dildoer og grafisk vejledning i opsætning af pessar, Palle Granhøjs nogen-

ballet *En Eva og En Adam*, Simone Aaberg Kærns italesættelse af kvindelige piloter under Anden Verdenskrig eller et treårigt forløb om depression, angst og tabu. Indtil pandemiens udbrud fungerede centrets lokaler også som fristed for store dele af det lokale regnbuemiljø med visning af danske film, ligesom stedet har været rammen om den hidtil eneste performancefestival i Beijing – 60 forestillinger på 10 dage! Skulle man være i tvivl om, hvorvidt en sådan profil har gang på jord, taler besøgstallene deres sprog. Visse år har de ligget på den pæne side af 350.000 gæster, alene den 2. maj 2019 var 13.000 mennesker forbi en udstilling om den danske rødstrømpebevægelse.

Med ærmerne smøget op

Kultursamkvem har vist sig at være en murbrækker i det bilaterale samkvem mellem Danmark og Kina. Men det er ikke rock'n roll det hele. Et bæredygtigt kulturelt samkvem består ligesåvel af det skrivebordsarbejde, som baner vejen for den danske filmbranches mulighed for kinesisk coproduktion, eller forberedelsen af en aftale om byudvikling mellem vennskabsbyerne Beijing og København – kulminerende med en fuldskala præsentation af dansk design under Beijing Design Week i 2018.

Som med al anden aktivitet i Kina kræves der daglig *qigong*, situationsfornemmelse og vedvarende pleje af værdifulde kontakter i lokalmiljøet. Det er ganske sigende, at det først er inden for de seneste to år, at JazzDanmark har kunnet se sin gamle drøm om sommerskoler for børn blive realiseret i landet. Det fordrede velvillig fondsstøtte og indtil flere genbesøg hos den person, der for 30 år siden organiserede de første koncerter med dansk rytmisk musik i Beijing.

Eric Messerschmidt er leder af Dansk Kulturcenter i Beijing siden oprettelsen i 2005.

Det moderne Kina – fra kejserdømme til kapitalisme

AF RUNE HELLAND NIELSEN

Navnet siger det hele: Ny bog til gymnasieskolen favner Kinas tumultariske omstilling fra kejserdømme til kapitalisme. Med en detaljeringsgrad, der fanger både den grønne og den garvede Kina-kender.

Mette Holms bog "Det moderne Kina – fra kejserdømme til kapitalisme" er blevet opdateret og genudgivet. Jeg har haft fornøjelsen at læse den. For det er en fornøjelse at læse hendes beskrivelser om det historiske Kina, det revolutionære Kina og det kapitalistiske Kina eller kommunismen med kinesiske karaktertræk.

Nær afslutningen af min kandidatgrad på Aarhus Universitet fik vi en tysk lektor, der havde stor interesse for netop denne periode af Kinas historie. Andreas Steen underviste, forskede og skrev om den gryende moderniseringstid i Kina. Det gav mig en interesse i tidsperioden, og jeg skrev mit speciale med fokus på denne periode.

Så det var et glædeligt gensyn at læse om. Journalist Mette Holm formår at skrive så detaljeret, at det ikke føles som en bog skrevet til folk uden kendskab til Kina og samtidigt så detaljeret, at det giver en lyst til at gå til andre bøger og læse mere om de nævnte hændelser og overraskende begivenheder. Dette gælder netop den tumultariske periode, Kina gennemlever i Mette Holms "Det moderne Kina - fra kejserdømme til kapitalisme". Navnet siger det hele. Samtidig med at historien er detalje-

ret og konkret, bliver den stadig præsenteret på en let tilgængelig og let forståelig vis. Bogen er tiltænkt gymnasieniveau, hvilket jeg vil mene er passende. Til trods for at gymnasieelever generelt læser mindre i dag, så bør (og kan) de følge med i denne bog. Og det er en cadeau til Mette Holm. Hun formidler en periode, som er fuld af hændelser, der afføder reaktioner, der ender med at ændre historiens gang, vælter kejsere og vender samfund på hovedet. På trods af dette holder hun en klar linje, letforståelig og med et passende detaljeniveau, som ikke 'drukner' gymnasieeleven, men samtidig er detaljeret nok til at holde den gamle kinesisk-lektor engageret og interesseret.

Ligeledes viser sproget med velvalgte ord og formuleringer en faglighed og indsigt i emnet, som samtidig ikke udelukker nogle mindre erfarne læsere. Der er undladt nogle navne hist og her, hvilket gør bogen mere fremkommelig, i stedet for at samtlige personer og deres omgangskreds er nævnt ved navns nævnelse. Igennem "Det moderne Kina - fra kejserdømme til kapitalisme" er der lavet tilvalg og fravalg af historiske begivenheder, personer og fokus. Jeg synes, at Mette Holm rammer et godt niveau, tempo, ordvalg og har en klar linje i hendes prioritering af historiske hændelser.

Jeg undrer mig over måden at skrive de kinesiske navne på. Det er en detalje, men det kunne give en forståelse og indsigt i Kina. Enkelte steder skrives ord med kinesiske tegn, i parentes efter navn eller titel. Men hvorfor ikke alle steder? Skriv Mao Zedong (毛泽东). Mange personer, jeg møder, betvivler, at ALT på kinesisk er skrevet med tegn. At tegnene "ER" kinesisk. "Jamen det står jo også med bogstaver". Jeg ville mene, at det giver en dybere indsigt i Kina og kinesisk kultur at bruge de tegn, de

selv anvender. Jeg ved, at det kunne sænke læsetempoet, men idet navnene er holdt til et minimum, vil de kinesiske tegn ikke skræmme læseren. Tværtimod kunne det måske vække en nysgerrighed omkring det anderledes og eksotiske ved de kinesiske tegn.

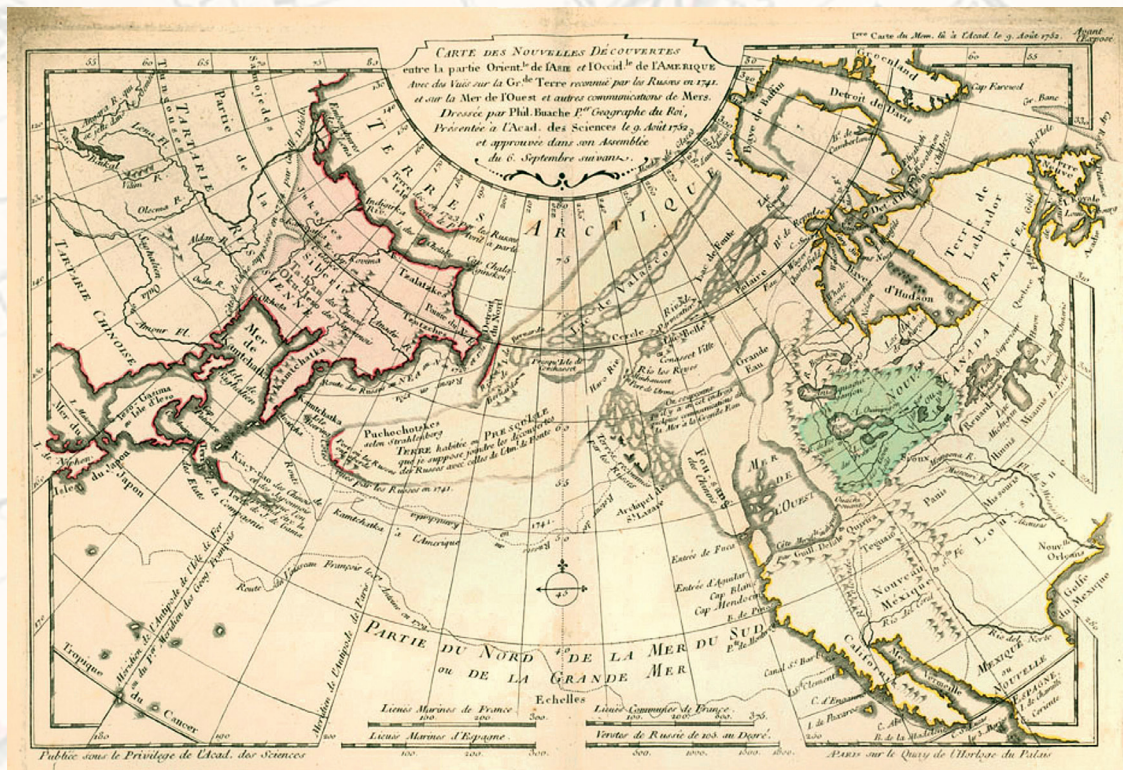
En anden kritik er det sidste afsnit, eller det seneste eller "aktuelle". Tiden er allerede løbet fra det. Især med Trumps nye tariffier, retorik og kolossale ændringer i handelspolitikken som følge heraf er afsnittet praktisk talt allerede forældet. Bogen skulle måske stoppe ved Covid. Det sidste står og hænger, hvilket selvfølgelig altid er en risiko for bøger vedrørende "nutiden". En historisk ændring – og de fremstår bedaget.

At skrive historiebog eller samfundsaglig bog "op til i dag" er en kamp, som ikke kan vindes, slet ikke nu. Bogen vil være forældet, inden den rammer hylderne. Men dermed bærer den selvfølgelig også vidnesbyrd om de kolossale ændringer, 2025 har budt på. Jeg vil dog glæde mig til, at Mette Holm laver en ny opdatering af bogen i 2030. Forhåbentlig kan hun til den tid klarlægge, hvad som egentlig skete i det herrens år 2025.

Samlet set kan jeg varmt anbefale denne bog. Både for den erfarne sinolog, men i høj grad også for nye studerende. Det er en bog, som giver forståelse og indsigt i måske en af verdenshistoriens mest uorganiserede, interessante og forfærdelige epoker. En periode, som ligger til grund for en stor del af det Kina, vi ser i dag. Hvad der sker de næste år er svært at forudse, særligt i disse dage, men netop denne periode kommer til at influere, om ikke den enkelte kineser, så de beslutningstagere, som træffer beslutninger fra toppen af Kinas kommunistiske parti.

Rune Helland Nielsen er cand.mag. og lektor i kinesisk og afsætning på Tradium Handelsgymnasiet i Randers.

Hvordan Frankrig hjalp Kina med at opdage Amerika inden Columbus

Philip Bauchs kort fra 1753, som viser Delisles vestlige hav og kinsernes Fusang nord for Californien.
(Foto: Wikipedia, public domain)

AF CHRISTIAN HAVREHED

Det er en finurlig krølle på verdenshistorien, at folk fra Kina måske opdagede Amerika inden Columbus. Det var en kinesisk munk fra 400-tallet og franske embedsmænd og akademikere i 1600-tallet, som bragte historien til torvs. Den er senere blevet næsten aflivet. Forfatterens forfader spillede en rolle i historien.

Da Silkevejens endestation i Europa, Konstantinopel, faldt til muslimerne i 1453, blev det dyrt for kristne europæere at importere luksusvarer (te, silke, porcelæn, krydderier) fra Kina og fjern-

østen via Silkevejen. Det kneb med at få gode priser fra nogle, man drog på korstog mod.

Men de daværende stormagter, Portugal og Spanien, tog teten og fandt nye veje til Kina. Paven bestemte, at portugiserne måtte forsøge sig i østlig retning, og spanierne i vestlig retning.

Amerika på Columbus' vej

Portugiserne sneglede sig rundt om Afrikas Horn og ankom til Sydkina i 1513, hvor de forhandlede med kineserne og fik en permanent bosættelse i Macao. For spanierne var det noget sværere, for da Columbus sejlede mod vest i 1492, ramte han et ukendt kontinent, Amerika, som lå i vejen. Det tog helt ind til 1565, inden Spani-

en havde løst problemet med at sejle fra Mexico over Stillehavet til Asien og tilbage igen, via Manila-gallionsruten. Her blev varerne fragtet over land til skibe i Atlanterhavet, som så sejlede dem til Spanien.

Solkongen på banen

I 1700-tallet havde Frankrig fortrængt Spanien og Portugal som Europas stormagt. En stormagt med respekt for sig selv måtte naturligvis have sin egen rute til Kina. Frankrig havde i lang tid ledt efter nordvestpassagen nord om Canada til fjernøsten og fået fodfæste i Canada. Men klimaet var for hårdt til, at man kunne finde en søvej nord om Canada, så Frankrig begyndte at søge sydpå ned mod spanierne i Mexico.

12. maj 1678 skrev solkongen Ludvig XIV til Robert Cavalier, også kendt som La Salle, en fransk opdagelsesrejsende og kolonist, som udforskede Nordamerika for Frankrig, at "der er ikke noget, vi har mere på hjerte end opdagelsen af dette land, hvor det ser ud til, at vi vil være i stand til at finde en måde at trænge ned til Mexico".

Ludvig XIV døde i 1715, og Ludvig XV kom på tronen. For at vinde gunst hos den nye majestæt, skrev Frankrigs førende kartograf, Guillaume Delisle, til Ludvig XV i februar 1717: "Ludvig XIV, i sin befaling til La Salle den 12. maj 1678, gjorde opdagelsen af den vestlige del af sit Land, Ny Frankrig (Nordamerika), til sin Hjertesag; Jeg håber, det vil behage Hans Majestæt, hvis jeg kaster lidt lys over denne opdagelse, og viser, at der er et vestligt hav man muligvis kan følge for at nå det store sydlige hav: dette vil gøre det muligt for Frankrig at åbne en ny rute til Kina og Japan, hvilket er noget, man har søgt længe".

Man vidste på det tidspunkt, at Nordamerika var bredt, men ikke hvor bredt. Det var besværligt at transportere varer over land, så hvis Delisle kunne bevise, at der var et hav inde i Nordamerika, som førte ned til Mexico, hvorfra spanierne sejlede til Kina over det store sydlige hav (Stillehavet), så ville transport af varer på tværs af Nordamerika blive meget lettere. Havet blev af gode grunde aldrig fundet.

Nyt kort

Delisle døde i 1726, og hans svigersøn Philippe Buache overtog jobbet som Ludvig XV's kartograf. I 1753 udgav Bauche et nyt kort over Nordamerika. Det var kommet ny viden til siden Delisles skriv i 1717, og man havde nu lidt mere viden om hvordan vestkysten af Amerika så ud, og hvad der lå mellem Nordamerika og Asien. Kortet viste Delisles vestlige hav (Mer

de L'Oust) og Californien. Derudover havde man fundet ud af, at det store sydlige hav, man førhen havde troet kun eksisterede nede ved Mexico, faktisk var et stort hav, som gik hele vejen op ad vestkysten (hvad vi nu kalder Stillehavet). Så man behøvede slet ikke at tage ned til Mexico for at finde et hav, der forbandt Amerika med Asien.

Fusang

Men den største opdagelse var kinesernes Fusang, *Foo-sang de Chinois*, en ny landsdel nord for Californien, som lå vest for Delisles vestlige hav. Det var sensationelt ny viden. Hvis kineserne havde en koloni nord for Californien, så måtte det betyde, at kineserne kunne komme frem og tilbage fra Kina på breddegrader, som lå langt nord for Mexico. Så Frankrig kunne bare bruge denne nordlige rute, frem for at skulle ned til Mexico og kæmpe med spanierne om ruten til Asien derfra. Måske kunne Frankrig handle med kineserne i Fusang, hvis de stadig var der, og spare turen over Stillehavet? Mulighederne var store!

Buache havde fået informationen om Fusang fra den franske orientalist Joseph Deguigne, som havde fået informationen fra en fransk missionær i Kina, Antoine Gaubil. Historien om Fusang stammer fra år 499, og indgår i Kinas officielle historiebog fra Liang Dynastiet, Liang Bogen, hvor den er nedfældet i rulle 54, afsnit 48. Den er fortalt af munken Hui Shen, som nogle mener er kineser, og andre mener er fra Fusang.

Hui Shen fortæller, at man kommer til Fusang ved at tage 7.000 *li* (+/- 2.500km) nordøst på fra Japan til "Landet med de Tatoverede Kroppe". Derfra 5.000 *li* (+/- 1.800km) øst på til "Det Store Han". Og derfra endnu 20.000 *li* (+/- 7.000km) øst på til "Fusang".

Prøv at tag et landkort og følg

ovenstående kompasretninger og distancer med udgangspunkt i f.eks. Tokyo. Man lander på den Amerikanske østkyst, ikke på vestkysten nord for Californien. Det var lidt af et problem, for det ville ikke hjælpe Frankrig med en ny søvej til Kina. Et andet problem var, at Gaubil tvivlede på troværdigheden af historien. Dog mente andre missionærer i Kina, at historien var god nok.

Måske var det derfor, at Deguigne i 1753 lod Bauche overbringe den sensationelle nyhed om Fusang-koloniens beliggenhed nord for Californien til Ludvig XV. Deguigne ville lige se, hvordan historien blev modtaget. Rigtig godt, viste det sig. Så i 1761 indgav Deguigne en akademisk afhandling "Forskning i kinesernes sejlads på Amerikas kyst og nogle folkeslag beboende på den yderste østlige kant af Asien" til det royale akademi i Paris.

Afhandlingen gik viralt. Orientalister i Europa og Amerika accepterede historien. Kina var anset som højkul-

Racistisk karikaturtegning fra bokseropstanden med titlen: "Den gule terror i al sin ære og værdighed". (Ukendt kunstner, 1899; foto: Wikipedia, public domain).

Min tredje tipoldefar, Pierre Paul Ferdinand Mourier, er involveret i denne historie på den måde, at han hjalp Klaproth med at lære kinesisk og lånte ham ordbøger, som han aldrig fik tilbage.

Mourier var udstationeret i Kina fra 1770 – 1785 som Super Cargo for Dansk Ostindisk Kompagni. Her lærte han kinesisk af en spansk augustinsk munk. Hvorfor havde han ikke en kinesisk lærer? Fordi det på det tidspunkt var ulovligt for udlændinge at lære kinesisk i henhold til kinesisk lov.

Da Mourier kom tilbage til København efter endt tjeneste, var han en af meget få europæere, som kunne skrive, læse og tale kinesisk. Mourier er derfor anerkendt som Danmarks første sinolog. Hans øvelseshæfter og ordbøger findes på Det Kongelige Bibliotek, og der er skrevet akademiske afhandlinger om ham, både i Danmark og Frankrig.

Hvordan den unge Klaproth i Berlin er kommet i kontakt med Mourier i København er mig en gåde, jeg håber at løse en dag.

Mourier lærte i øvrigt Deguignes søn, Chrétien-Louis-Joseph Deguignes, at kende i Kina. Da Chrétien kom tilbage til Paris, udpegede Napoleon Bonaparte ham til at udgive en fransk-kinesisk ordbog. Det førte til en større skandale, for Klaproth hævdede, at Chrétien slet ikke kunne kinesisk, hvilket hans gode ven Mourier i København havde forsikret ham om.

Pierre Paul Ferdinand Mourier, Danmarks første sinolog, som var i Kina 1770-1785. (Foto: Wikipedia, public domain)

tur. Voltaire skrev rosende om Kina. Luksusvarer fra Kina var højeste mode, og der var rigtig gode penge at tjene på dem. Selvfølgelig havde kineserne været i Amerika inden Columbus!

Det er en finurlig krølle på verdenshistorien. For at vinde gunst ved deres majestæt, Ludvig XV promovere Frankrigs førende akademikere, at Kina havde opdaget Amerika inden Columbus, og resten af den vestlige verden købte ind på historien.

Ny historie om Kina

Men Kina kom lige så stille i modvind. Britain (herefter England) var på vej til at blive en supermagt, og de var godt trætte af handelsunderskuddet med Kina. England importerede store mængder af kinesiske luksusvarer, men de havde ingen produkter, som fristede kineserne. England måtte derfor betale for kinesiske varer med mexicanske sølvdollars, som var den globale valuta på det tidspunkt. Men England havde også brug for sølvdollars til at føre krig og betale soldater, så imperiet kunne udvides. Noget måtte gøres.

England dyrkede opium i Indien, så hvis de kunne få gjort kineserne afhængige af opium, kunne det bruges som betaling for kinesiske varer. Problemet var bare, at salg af opium var ulovligt i både England og Kina, og det ville ikke se godt ud, hvis England solgte opium til et højkulturland som Kina.

Man startede derfor en smædekampagne mod kineserne. Friedrich Blumenbach opfandt en raceteori baseret på hudfarve, som gjorde hvide europæere forskellige fra gule kinesere, som blev beskrevet som en slags undermennesker. Kineserne blev kaldt den gule terror, og især England smuglede opium ind i Kina i store mængder. Det balancerede Englands handelsunderskud med

katastrofale følger for Kina og det kinesiske folk.

Fusang-teorien skydes ned

Politisk kunne det ikke længere accepteres, at Kina havde været i Amerika inden Columbus, men da de førende akademikere i Europa og Amerika allerede havde støttet ideen, var det sin sag at få den lukket ned. Endelig, i 1830, kom den tyske orientalist Julius Klaproth med en kæmpe bredside til Deguignes afhandling. Klaproth hævdede, at Hui Shen havde taget fejl af både afstande og retninger. Klaproth var enig i, at man tog nordøst på fra Japan til "Landet med de Tatoverede Kroppe", men når Hui Shen berettede, at man så tog videre østpå til "Det Store Han" og "Fusang", så var det en fejl. I stedet for østpå tog man naturligvis sydpå og endte derfor tilbage i Japan. Så Fusang var Japan. End of story!

Ikke verdens mest overbevisende argument, da Fusang og Japan beskrives i Liang Bogen som værende to forskellige lande. Derudover var det kineserne, som opfandt kompasset, så de burde have ret godt styr på verdenshjørnerne.

Klaproths fortolkning havde politisk medvind, og da den danske oldtidsforsker Carl Christian Rafn i 1837 fremførte teorien om, at vikingerne havde været i Amerika (Vinlandet), inden Columbus, blev den teori populær, og kinesernes Fusang gik i glemmebogen.

Needham blander sig

Teorien om, at kineserne har været i Amerika inden Columbus, har dog vist sig at være sejlivet. Den nu afdøde professor ved Cambridge Universitet, Joseph Needham (1900-1995), regnes for en af nutidens største autoriteter på Kinas historie. Han startede udgivelsen af en bogserie "Science and Civilisation in China", som der

Christian Havrehed og Sun Haibin
ror i Xu Fus kølvand mod Japan.
(Foto: Forfatteren)

fortsat skrives på. The Needham Research Institute i Cambridge er opkaldt efter ham.

Needham var til sin død overbevist om, at kineserne havde været i Amerika inden Columbus, men han vidste også, at Deguigne og Fusang-teorien var gået af mode. I *Science and Civilisation in China*, bind 4, udgivet 1971, prøvede han derfor at genoplive teorien, ved at feje Deguigne og Fusang til side, og introducere en ny historie:

“Deguigne var en *infant terrible* ... de tekster, Deguigne brugte til at drage sine konklusioner fra, var solide nok ... (men) Fusang har en lang historie i kinesisk litteratur, som Deguigne ikke rigtig kendte til ... da Første Verdenskrig startede ... var Fusang-teorien stendød ... det er nok lige så sandsynligt, at Hsü Fus (Xu Fu) forsvinden (i 209 f.k.) dækker over mindst et togt til det amerikanske kontinent”.

Det satte gang i nye eventyr. I 1974 forsøgte en dansk-østrigsk ekspedition at sejle over Stillehavet for at ”bevise” teorien om Xu Fu. I 1993 forsøgte irske Tim Severin. Begge fartøjer, som var baseret på eksperimentel arkæologi, sank midt i Stillehavet. Siden da skete der ikke noget indtil 2024, hvor min kinesiske makker, Sun Haibin, og jeg forsøgte at ro fra Kina til Japan, hvor vi besøgte templer dedikeret til Xu Fu.

Håbet lever

Der er nu to historier i spil, som tyder på, at kineserne kan have besøgt Amerika inden Columbus, og endda inden vikingerne.

I 1960 besluttede den norske eventyrer Helge Ingstad, sammen med sin hustru, arkæologen Anne-Stine Ingstad, at bruge rejsebeskrivelserne i de islandske sagaer til at forsøge at finde vikingernes bosættelse i Amerika. Det lykkedes, og nu er det et faktum, at vikingerne besøgte Amerika i år 1000, 492 år inden Columbus kom på banen.

Hui Shens rejsebeskrivelse til

Fusang er meget mere detaljeret end beskrivelserne i de islandske sagaer. Alligevel er jeg den første, som forsøger at følge dem. Hvem ved, om nogle år har vi måske fundet en række af kinesiske arkæologiske ”brødkrummer” langs Hui Shens rute, som beviser, at kineserne har besøgt Amerika 500 år før vikingerne.

Christian Havrehed er sinolog. Han har arbejdet 20 år i Kina i forskellige lederstillinger. Siden 2013 har han boet i Danmark. Han laver eventyr med kinesere for at fremme kinesisk-vestlig forståelse. Han er ekstern censor i Kinastudier på universiteterne i København og Aarhus

Læs mere om The New Xu Fu Voyage East:

[https://www.facebook.com/](https://www.facebook.com/christianhavrehedyantuproject/)

[christianhavrehedyantuproject/](https://www.facebook.com/christianhavrehedyantuproject/)

<https://yantu.com/current-expedition/>

Sidse Laugesen: *Min hardcore høne* 我的牛逼母鸡

AF AMALIE SOFIE NIEGEL

Sidse Laugesen er til daglig oversætter af kinesisk litteratur til dansk, men hun er også en prisvindende avantgardedigter i Kina, hvor hun skriver på kinesisk. Sidste efterår udkom et udvalg af disse digte, der kredser om alt fra fugle og insekter til kroppen og krig og samtaler med andre digtere under titlen *Min hardcore høne* i Laugesens egen danske oversættelse.

Foto: Amalie Sofie Nielgel

Alle, der på et eller andet tidspunkt har beskæftiget sig med oversættelse, vil vide, at det ikke blot er at forvandle tekst fra et sprog til et andet, men en slags forhandling mellem to verdener, to kulturer og to sprog; en form for linedans, der både kræver umådeligt overblik og koncentration på én og samme tid.

Midt på denne udspændte line finder vi Sidse Laugesen, der dog har formået at gøre noget, som de færreste oversættere har gjort – nemlig selv at bryde ind i det sprog, hun oversætter fra, og gøre det til sit eget. Under navnet Lao Shuzhen 劳淑珍 har hun siden 2019 skrevet og udgivet digte på kinesisk. Og ikke nok med at hun har fået udgivet sine digte i Kina, så har hun også formået at modtage den prestigefyldte kinesiske pris for avantgardelyrik The Motie Poetry Prize 磨铁诗歌奖 i både 2020, 2021, 2022 og 2023.

Det er rimelig hardcore, hvis denne anmelder selv skal sige det.

Nu er turen endelig kommet til, at digtene kan læses her i hendes hjemland, på hendes eget modersmål og i

hendes egen oversættelse – men med det opstår der nogle udfordringer. For som Laugesen selv skriver i en 'voice-over' i starten af samlingen: "Giver det overhovedet mening at forsøge at tage noget, der er skrevet i en helt anden kontekst, og forsøge at oversætte det til en ny? Vil digtene – uden det oprindelige koordinat – miste tid og sted og derved mening?"

Ifølge Laugesen selv så var det også først kun efter nogen overtalelse fra hendes forlags side, at hun gik med til selv at gøre et forsøg med at oversætte digtene: "Hvis man er opdraget i poesi, så har man en ide om, at poesi hører til modersmålet. Det vil sige, at hvis man begynder at skrive på et andet sprog, så kan man i princippet ikke rigtig komme i kontakt med sproget." Det var derfor vigtigt for hende, at bogen skulle blive tosproget, så man som dansk læser ikke ville glemme, at digtene oprindeligt er skrevet på kinesisk. I Forlaget Korridors fine opsætning af samlingen står de kinesiske digte og de danske oversættelser derfor over for

hinanden. Dette gør samlingen særdeles interessant for dem, der kan forstå og læse begge sprog, da man undervejs kan få et indblik i alle de små oversættelsesvalg: Forandringer, forskydninger og ord, der kun har sneget sig ind i den danske udgave eller ikke er kommet med fra den kinesiske.

Udover selve sproget er der også den kulturelle kontekst, som digtene er opstået i. I digtet 'kommer til at sige' har det lyriske jeg en samtale med en bekendt, hvori det nævnes, at et af deres digte er forbudt i Kina og derfor ikke kan udgives. Dette gør den bekendte "vildt begejstret", da hans forhold til forbudte digte kommer fra en helt anden kontekst, hvor det at blive udsat for censur er noget helt exceptionelt. Det lyriske jeg nævner derfor ikke at fortælle ham, at det i Kina slet ikke er sådan fat. Her er det i stedet almindeligt, at der er visse ord, man skal være opmærksom på, når man digter.

Det gør dog, at der ifølge Laugesen i stedet er plads til noget andet i den kinesiske digtning: "Når man har en censur eller noget, der lukker ned for nogle ord, det gør, at man har muligheder i forhold til 'tomt ord' – noget man ikke kan sige." Dette står i modsætning til det litterære landskab herhjemme, der med hendes egne ord er mere "fladt" og sværere at provokere – eksempelvis fremstår titlen *Min hardcore høne* mere tamt på dansk end det gør på kinesisk, hvor 牛逼 er langt mere vulgært end 'hardcore'.

Det betyder dog ikke, at der ikke også er udfordringer forbundet med at skrive poesi i Danmark. Førhen havde Laugesen tænkt, at hun i en

Sidse Laugesen (yderst til højre) deltog i Verdenslitteratur på Møn om "Ny kinesisk litteratur" i september 2024. Her har hun digteren Shen Haobo ved sin side, tolk Ada Jiayuan Zhou i midten og forfatter Rakel Haslund-Gjerrild yderst til venstre. (Foto: Jørgen Delman)

dansk kontekst kunne sige, hvad hun ville, men gradvist begyndte hun at fornemme, at det ikke nødvendigvis var sådan fat: "Det er på en eller anden måde blevet mere sådan, at man skal sige mere om, hvordan man har det, og på samme tid så virker det også som om, at man skal sige mindre. (...) Til det almindelige spørgsmål, 'hvordan har du det?' er svaret altid 'jeg har det godt'. "Hvordan kommer man så ned under det, uden at det bliver en katastrofe?"

En løsning på denne problematik kunne derfor være at fjerne sig fra den kontekst, at "(flygte) fra mit eget modersmål (og kaste) min nøgne krop ind i det kinesiske sprog", som hun skriver i den første af sine tre takketaler fra uddelingerne af Motie Poetry Prize, der alle findes (oversat) bagerst i digtsamlingen.

Netop kroppen er et vigtigt motiv i hendes digte, hvor den giver en fysisk form til mange af de overvejelser, som Laugesen har omkrings sproget. Ligesom sproget har kroppen "ingen grænser", men den er også et "stumt tungt synkende stykke / hensynsløst slæbt efter livet." Kroppen og sproget indeholder derfor både begrænsninger og muligheder, hvis man forvalter dem rigtigt: "... et haltende sprog har også sine fordele, for eksempel blev det umuligt at gemme

min krop bag elegante og sirlige sætninger." Denne umuliggørelse af at gemme sig og villighed til at vise sårbarhed kan blandt andet opleves i digtet 'Abort', hvor aborten i titlen beskrives helt nøgternt, og læseren inviteres med først indenfor på toiletet, hvor det skete, dernæst hen på hospitalet samt ind i det lyriske jeks hoved, der i sin adskillelse hørte "... kroppens sære fjerne gråd."

Ligesom 'Abort' er mange af Laugesens digte ret personlige og kommer tæt ind på hendes liv. Man kan derfor nemt fristes til at tro, at de er selvbiografiske. Det mener Laugesen dog ikke nødvendigvis passer: "(Poesi) er et meget personligt medie, (og) man bliver hurtigt påduttet, at det er en form for ens eget indre. Og det er det jo også på mange måder, men det, jeg gerne ville, var også, at man havde ret til fra dag til dag eller øjeblik til øjeblik til at måtte skifte." Dertil mener hun, at der opstår en vis afstand mellem forfatter og digte, når de oversættes: "Jeg viderefremidler det, der stod i den originale, (og) jeg synes, at det er mine ting, men jeg er ikke så personligt involveret."

Man kommer derfor gradvist til at forstå, at der måske ikke er noget endeligt svar på dette første spørgsmål om, hvorvidt digtene i deres oversættelse vil miste mening. Måske

er det i stedet netop i denne frem og tilbage mellem sprog, at meningen opstår, forandrer sig og danser fra platform til platform.

Som Laugesen selv siger: "Det er ikke nødvendigvis en (ulempe), at sproget ikke ligesom er et modersmål for en, men at man kan bruge det på andre måder."

Amalie Sofie Niegel læser i øjeblikket på sit 6. semester på Kinastudier ved Københavns Universitet.

Hvis man vil høre det fulde interview, som Amalie Niegel har foretaget med Sidse Laugesen, kan det findes i podcasten "Er det ik' Asien?", episode S1E16 med titlen "Er det ik' oversættelse? Interview med Sidse Laugesen", som kan høres på Spotify. Podcasten er drevet af studerende på Asienstudier ved Københavns Universitet og fokuserer på alle de asiatiske lande, der studeres på universitetet.

Sidse Laugesen er mag.art. i litteraturvidenskab og kinesisk, digter og oversætter. Hun har oversat adskillige romaner og digte fra kinesisk. Sidse Laugesen har vundet priser i Kina for sine digte, skrevet på kinesisk, under navnet Lao Shuzhen. Digtsamlingen *Min hardcore høne* (oversat fra 我的牛逼母鸡) er hendes seneste digtsamling fra 2024. (Foto: Li Liuyang/Verdenslitteratur på Møn)

Arrangementer 2025 – sæt kryds i kalenderen

"Guangxi provinsen og Guangxi Forening i Danmark"

Foredrag på engelsk af Ph.d. Hong Wu, formand for Guangxi Forening i Danmark

Tirsdag den 3. juni 2025 kl. 19.30

Union, Nørre Allé 7 på Nørrebro

Hong Wu vil fortælle om Guangxis unikke kultur og økonomiske potentiale, foreningens arbejde med at styrke dansk-kinesiske forbindelser og kommende kulturarrangementer

Deltagelse i Dragebådsfestival i Sydhavnen med Christian Havrehed som kaptajn

Søndag den 22. juni kl. 10-18

Ønsker du at deltage i en båd med andre medlemmer af Dansk-Kinesisk Forening skal du kontakte sekretariatet.

"Kinas digitale fremtid og geopolitisk konkurrence"

Foredrag ved magister i sinologi og professor emeritus ved Hong Kong University of Science and Technology, Erik Baark

Tirsdag den 19. august 2025 kl. 19.30

Union, Nørre Allé 7 på Nørrebro

De kinesiske bestræbelser på at udvikle en digital økonomi har bragt Kina i front med global innovation og styrket Kinas position indenfor en lang række sektorer. Dette har udløst en "teknologisk krig" med USA, der med sanktioner har forsøgt at standse Kinas adgang til avancerede chips. Foredraget vil blandt andet belyse spørgsmålet, om dette vil lykkes.

"En rejse til Asiatisk Kompagni i 1700-tallet og dets mange kinesiske forbindelser", vandretur med seniorforsker på Nationalmuseet Benjamin Asmussen

Tirsdag den 26. august 2025 kl. 16. Start på Asiatisk Plads

Benjamin Asmussen skriver om programmet:

"Vi mødes på Asiatisk Plads, går lidt ud i Strandgade og så derfra ind på Asiatisk Kompagnis gamle område. Vi slutter af nede ved Freedom-statuen og taler om eftermæle og mangel på samme".

Filmarrangement med visning af dokumentarfilmen om mongolske strubesangere "The Magic Voice of Grassland" i samarbejde med Dansk Mongolsk Forening

Onsdag den 10. september 2025 kl. 19.30

Valby Kino, Gammel Jernbanevej 36 i Valby

I 2015 havde dokumentarfilmen The Magic Voice of Grassland premiere i Danmark. Filmen er optaget i Indre Mongoliet og er produceret af Torben Glarbo, som vil fortælle om filmens tilblivelse og baggrund inden forevisningen.

Midautumn festival medlemsmiddag

Torsdag den 2. oktober 2025 kl. 18-20

"Taiji, prøv det i praksis", arrangement med instruktion og øvelser i Taiji ved instruktør Lis Værgman

Tirsdag den 28. oktober 2025 kl. 17

Union, Nørre Allé 7 på Nørrebro

Der kan forekomme ændringer i forbindelse med arrangementer. Følg med på Facebook, LinkedIn, via nyhedsbrevet, eller på foreningens hjemmeside for opdateringer: www.dansk-kinesisk.dk